

**AGENTIA PENTRU DEZVOLTARE
REGIONALA SUD-EST**

*Planul de Dezvoltare Regionala
2009-2013
a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est*

2009

CUPRINS

PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL REGIUNII DE DEZVOLTARE SUD-EST.....	3
1. Prezentarea generală a Regiunii	3
1.1. Cadrul geografic și istoric	3
1.2. Organizare administrativă	5
1.3 Caracteristici demografice generale	5
1.4. Resursele naturale	7
2. Infrastructura în Regiunea Sud-Est	9
2.1. Infrastructura de transport	9
<i>Coridoarele naționale si internaționale</i>	9
<i>Rețele regionale de drumuri</i>	11
<i>Rețele regionale de căi ferate</i>	12
<i>Transportul naval</i>	13
<i>Transportul aerian</i>	14
2.2. Zonele libere	14
2.3. Telecomunicațiile	15
2.4. Infrastructura de utilități	16
2.5 Infrastructura de mediu și calitatea vieții	16
3. Situația socio-economică	20
3.1 Analiza demografică	21
3.2. Forța de muncă și șomajul.....	24
3.3. Infrastructura de educație și socială.....	30
3.4. Alți factori socio-economici.....	32
4. Profilul afacerilor la nivel regional	34
4.1. Trăsăturile cheie ale sectorului productiv	33
4.2. Analiza activității sectoarelor economice	34
4.3. Structura întreprinderilor.....	50
4.4. Sectorul IMM	53
5. Cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare (C.D.I).....	57
6. Oportunități egale	59
ANALIZA SWOT A REGIUNII SUD – EST	62

Profilul socio-economic al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

1. Prezentarea generală a Regiunii

1.1. Cadrul geografic și istoric

Regiunea Sud-Est este situată în partea de sud-est a României și se învecinează la nord cu Regiunea Nord-Est, la vest cu Regiunea Centru, la sud-vest cu Regiunea Sud-Muntenia și Regiunea București - Ilfov, la sud cu Bulgaria, la est cu Republica Moldova, Ucraina și țărmul Mării Negre. Acoperind 35.762 km² sau 15 % din suprafața totală a țării, regiunea este a doua ca mărime din cele 8 regiuni ale României.

Regiunea Sud-Est aparține provinciei fizico-geografice a Europei răsăritene, subprovincia ponto-danubiană și are granițe naturale formate de râul Prut, fluviul Dunărea, precum și Marea Neagră. Această regiune cuprinde aproape toate formele de relief: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului în centru și Câmpia Covurluiului în nord, Podișul Dobrogei în est și sud. În partea de nord a podișului Dobrogei se află Munții Măcinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților de Curbură și a Subcarpaților de Curbură. Totodată regiunea este străbătută de fluviul Dunărea, cuprinde Delta Dunării și este mărginită la est de întreg litoralul românesc al Mării Negre (245 km).

În această regiune, clima este temperat-continentală cu ierni geroase în vest și mai moderate în sud. Zona Câmpiei Române are de regulă veri caniculare și ierni blânde. În partea de est, influențată de briza marină care amână răcirea sau încălzirea aerului, sunt toamne lungi și primăveri târzii.

De-a lungul timpului, geții, populația majoritară a Dobrogei de Nord, au întreținut legături intense cu coloniștii (negustorii) eleni, stabiliți aici încă din sec.VII-VI î.Hr., cu sciții, celții, cu soldații din legiunile romane și cu misionarii de pretutindeni. De asemenea, această zonă a constituit drumul de trecere al grupurilor migratoare (bulgari, pecenegi, cumani, huni, slavi etc.) venite din est către Balcani, în căutarea de noi teritorii. După mai multe stăpaniri succesive (bizantină, bulgară, otomană), Dobrogea s-a unit în mod firesc cu România (1878).¹

Noul stat, aflat la confluența Imperiilor Otoman, Austro-Ungar și Rus, cu vecini slavi pe trei părți, aspira la vest, în principal la Franța, pentru modelele sale culturale, educaționale și administrative. În 1916 România a intrat în Primul Război Mondial, de partea Antantei. La sfârșitul războiului, Imperiile Austro-Ungar și Rus au dispărut; corpurile reprezentative create în Transilvania, Basarabia și Bucovina au ales unirea cu România, rezultând România Mare.

În timpul celui de-al doilea Război Mondial România își schimbă alianțele odată cu sosirea la putere a lui Ion Antonescu. Se aliază cu Puterile Axei în octombrie 1940 și intră în război de partea acestora în iunie 1941, în scopul de a recupera măcar teritoriile răpite de URSS : Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herței. La data de 23 august 1944, Regele Mihai își dă acordul pentru înlăturarea prin forță a mareșalului Antonescu când acesta refuză semnarea armistițiului cu Națiunile Unite, iar România trece de partea Aliaților. Participarea României la cel de-al doilea război mondial s-a caracterizat așadar prin două campanii: cea din est pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei, pierdută, și cea din vest pentru eliberarea Transilvaniei, câștigată. La încheierea războiului, pe planul diplomatic doar participarea de partea Axei a fost luată în considerare, și România a semnat Tratatul de pace de la Paris (1946) ca stat dușman învins.

Regiunea Sud-Est a fost afectată alături de alte regiuni ale țării de anumite lucrări și planuri comuniste: Canalul Dunărea-Marea Neagră, după un efort de aproape un deceniu, a fost dat în funcțiune. A fost început Canalul Dunăre-București. Lucrările la acest canal au fost abandonate în 1990. Au fost date în

¹ www.adrse.ro

funcțiune mai multe canale de irigații. S-au făcut eforturi pentru îmbunătățirea sistemului de căi ferate prin electrificarea mai multor linii principale și prin crearea unui sistem modern de control al circulației. A crescut numărul de hidrocentrale, (cea mai importantă fiind cea de la Porțile de Fier de pe Dunăre) și a fost începută construirea centralei nucleare-electrice de la Cernavodă. Flota maritimă a devenit una dintre cele mai mari din lume, dotată cu nave construite în mai multe șantiere navale, cel mai important fiind cel de la Constanța. A fost construit un nou port maritim, Portul Constanța Sud-Agigea. În țară au fost construite mai multe uzine ale industriei constructoare de mașini, chimice și de prelucrare a petrolului.

În perioada 1990-2009 guvernele democratice alese s-au implicat într-un șir lung de reforme, iar relațiile externe ale țării au evoluat. În 2002, România a fost invitată să adere la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord. În același an, Uniunea Europeană a confirmat sprijinul puternic față de scopul țării de a adera în 2007. Astfel, România devine în anul 2004 membră a NATO, iar în anul 2007 aderă la Uniunea Europeană.

La nivel regional schimbările istorice ale țării au următoarele implicații: Regiunea Sud-Est devine poarta de intrare în Uniunea Europeană pentru țările ex-sovietice și în același timp regiunea noastră reprezintă un spațiu strategic pentru NATO. Interesul Statelor Unite pentru locațiile din România este evident. Americanii sunt în special interesați de zona Constanța. Aici există excelente condiții de amplasare a unei baze navale, portul fiind cel mai mare de la Marea Neagră și printre primele zece din lume. Lângă Constanța, la Mihail Kogălniceanu, se află aeroportul militar care a fost utilizat de trupele americane în timpul conflictului din Irak, acesta beneficiind de instalații foarte moderne, ca și de o infrastructură realizată chiar de armata americană, anul trecut. În plus, foarte aproape există o importantă bază de antrenament, utilizată ocazional. În timpul războiului rece, baza respectivă, socotită cea mai mare din sud-estul european, a fost folosită de trupe ale Tratatului de la Varșovia, inclusiv de trupele sovietice.

Formal, complexul militar de la Constanța, de fapt zona dobrogeană, agreată de Pentagon, constituie o bază NATO, dar și un prim semnal dat României că teritoriul ei a fost deja inclus în sistemul de apărare al Alianței. În fapt, însă, baza respectivă va fi utilizată de forțele militare americane. Nu este nici un secret că trupele americane au folosit și până acum aeroportul și portul de la Constanța, pentru trupele cantonate în Kosovo sau cele necesare războiului din Irak, însă totul s-a desfășurat pe baza acordului Parteneriatului strategic româno-american. De data aceasta, însă, datele problemei sunt cu totul altele. România este parte integrantă a NATO².

În perioada 2005-2007 România a participat ca observator activ în următoarele instituții ale Uniunii Europene: Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene, Comitetul Reprezentanților Permanenți – COREPER I și II, Grupurile de lucru ale Consiliului, Comitetele și grupurile de lucru ale Comisiei Europene, Comitetului Regiunilor și Consiliului Economic și Social.

După aderare România a trecut de la statutul de observator activ la cel de membru cu drepturi depline. România a devenit a șaptea țară din UE după numărul de locuitori.

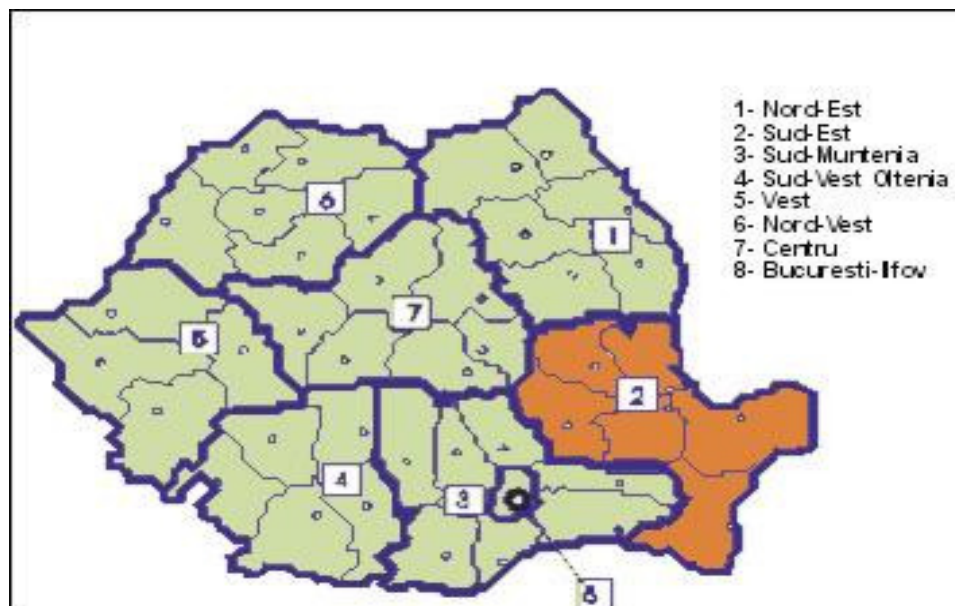
Amplasarea geopolitică a României va influența politica UE cu privire la relațiile cu Europa de Est, Orientul Mijlociu, Turcia și Asia. Prin Inițiativa de Cooperare în Sud-Estul Europei (SECI), România are o oportunitate de a-și demonstra supremația în regiune.

Integrarea în Uniunea Europeană a influențat și relațiile regionale ale României. În consecință, România a impus un regim de vize pentru câteva state est-europene precum Republica Moldova, Serbia, Muntenegru, Rusia, Ucraina, Belarus și Turcia.

Oficialii consideră că țara face parte atât din Europa Centrală cât și din Balcani. Acest lucru reflectă ambițiile dualiste ale guvernului român, care dorește îmbunătățirea integrării euro-atlantice a țării, concomitent cu crearea unei zone de stabilitate la Marea Neagră.³

² <http://www.cdep.ro>

³ <http://ro.wikipedia.org>

REGIUNILE DE DEZVOLTARE DIN ROMÂNIA

1.2. Organizare administrativă

Regiunea Sud-Est cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea după cum se prezintă pe harta:

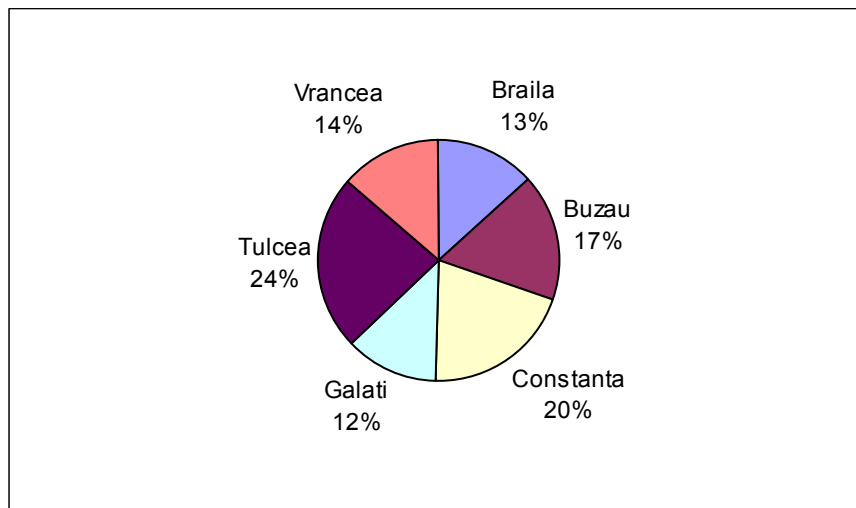
REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD-EST

Mărimea fiecărui județ este prezentată în următoarea figură:

Grafic nr.1

Mărimea județelor Regiunii Sud-Est

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București, – ediția 2008

Organizarea administrativă a teritoriului Regiunii Sud-Est la 31 decembrie 2007

Tabel nr.1

Regiunea de dezvoltare Județul	Suprafața totală (km ²)	Numărul orașelor și municipiilor	din care: municipii	Numărul comunelor	Numărul satelor
Sud - Est	35762	35	11	354	1447
Brăila	4766	4	1	40	140
Buzău	6103	5	2	82	475
Constanța	7071	12	3	58	188
Galați	4466	4	2	60	180
Tulcea	8499	5	1	46	133
Vrancea	4857	5	2	68	331

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București, – ediția 2008

La nivelul fiecărui județ structurile autorității locale sunt reprezentate de consilii județene, consilii locale, municipale, orașenești și comunale. Localitățile sunt structurate astfel: 11 municipii, 24 orașe și 354 comune având 1.447 sate. Cel mai mare municipiu este Constanța cu o populație (1 iulie 2007) de 304.279 locuitori, urmat de Galați 293.523 locuitori, Brăila 215.316 locuitori, Buzău 134.619 locuitori, Focșani 99.907 locuitori și Tulcea cu 92.379 locuitori.

1.3. Caracteristici demografice generale

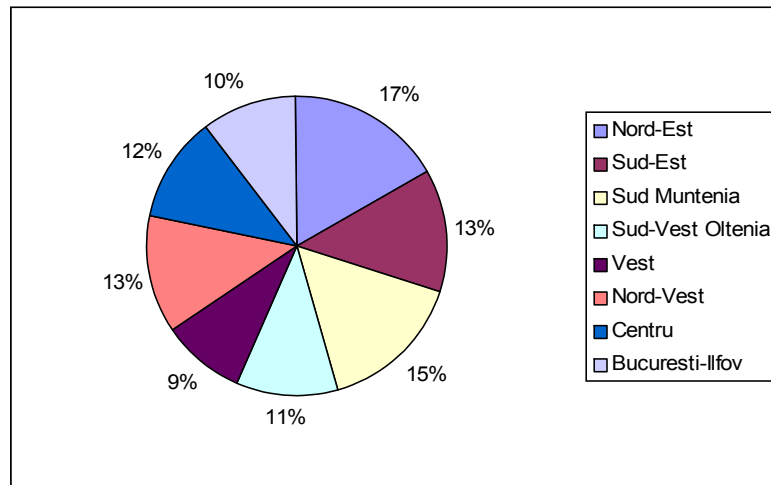
Regiunea Sud-Est are o populație de 2.830.430 locuitori la 1 iulie 2007, însemnând 13,14 % din populația țării, cu o densitate de 79,1 loc/kmp, sub media pe țară care este de 90,3 loc/kmp. Densitatea cea mai mare este întâlnită în județul Galați (137,6 loc/kmp), iar cea mai mică în județul Tulcea (29,5 loc/kmp).

O comparație a populației deținute de fiecare regiune este prezentată procentual în figura de mai jos:

Grafic nr.2

Populația regiunilor de dezvoltare din România la 1 iulie 2007

Total : 21.537.563 locuitori

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București, – ediția 2008

1.4. Resursele naturale

Din perspectiva bogățiilor subsolului, regiunea dispune de petrol (zăcăminte de hidrocarburi de la Berca, Sărata – Monteoru, Paclele, Oprișenești, Ianca), gaze naturale în județele Brăila și Buzău și, de asemenea, în platforma continentală a Mării Negre. Alte resurse naturale ale regiunii sunt: granitul în Munții Măcinului, piatra de var în Podișul Dobrogei, minereu de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură și varietăți de piatră de var, caolin, baritină din dealurile Tulcei, depozitele de loess, sarea în Buzău. O categorie aparte a bogățiilor de subsol o constituie apele sulfuroase, feruginoase, clorurice (Brăila, Buzău, Constanța).

Platforma continentală a Mării Negre conține rezerve semnificative de minerale și hidrocarburi, exploatate cu echipamente de foraj marin, produse în România. Rezerve de hidrocarburi lichide și gazoase mai sunt și în județele Brăila, Vrancea și Galați. Singurul depozit de petrol la suprafața din Europa se află în zonele Berca și Monteoru din județul Buzău.

Zone specifice ale regiunii

Având în vedere un număr de indicatori de analiză, respectiv caracteristicile fizico-geografice, demografice, economice și de producție, infrastructură, locuințele și modul de locuire, echiparea tehnică a locuințelor, problemele sociale și ecologice, au fost identificate mai multe zone care prezintă caracteristici asemănătoare.

Una din zonele în care predomină factorii favorizanți ai dezvoltării este Dobrogea de Sud-Est. Pe de altă parte, sunt zonele Deltei Dunării, Dobrogea Centrală și de Sud-Vest, Câmpia Bărăganului, zona Subcarpaților de curbură și a Moldovei de Sud, care în ciuda potențialului ridicat de dezvoltare, rămân totuși nedezvoltate.

Regiunea dispune de numeroase stațiuni balneoclimaterice așezate în vecinătatea unor lacuri cu proprietăți curative (Lacu Sărat în județul Brăila, Balta Albă în județul Buzău). O atracție specială a regiunii sunt siturile cultural-istorice și arheologice precum și mănăstiri cu valoare etnografică specială. O altă

particularitate a regiunii este prezența celor mai renumite podgorii și centre de producție a vinului din România, acestea găsiindu-se în toate județele regiunii.

Zona Câmpiei Bărăganului, în care se includ suprafețe din județele Buzău, Brăila și Vrancea, este caracterizată din punct de vedere fizico-geografic de o seismicitate foarte ridicată, precipitații reduse, risc de inundații, potențial forestier scăzut.

Demografic, se înregistrează un declin datorat îmbătrânirii accentuate a populației și se observă o tendință continuă de scădere a numărului de locuitori. Indicii de natalitate au valori medii și sub medii. Totuși, se poate spune că există posibilități de înnoire și sporire a forței de muncă mature.

Există o slabă reprezentare a sectorului zootehnic, iar activitățile industriale sunt foarte slab reprezentate. Atractivitatea turistică este limitată, iar ponderea activităților neagricole este redusă. Element pozitiv poate fi faptul că terenul arabil are o pondere ridicată din totalul terenului agricol.

În acest spațiu predomină locuințele realizate din materiale nedurabile. Există un grad slab de echipare a locuințelor cu instalații de apă, racordare limitată la rețeaua telefonică.

Dobrogea de Nord acoperită în exclusivitate de Județul Tulcea este o zonă specială datorită, în primul rând, condițiilor fizico-geografice și anume Delta Dunării – declarată în 1990 rezervație a mediului înconjurător, ecologică și a păsărilor fiind sub protecție UNESCO și Munții Măcinului – Parc Național, pentru conservarea speciilor rare, de floră și faună specifice intersecției arealelor mediteranean, balcanic, caucazian.

Rezervația Biosferei cuprinde 5.800 km², reprezentând 53% din suprafața județului de 8.498,8 km² iar parcul național se întinde pe o suprafață de 11.321 ha reprezentând singura arie protejată din România unde pădurile de stepă sud-mediteraneene și balcanice sunt prezente împreună și se află într-o stare bună de conservare.

Caracteristicile demografice arată că densitatea populației în acest spațiu este foarte redusă și se înregistrează un declin demografic accentuat.

În zonele naturale protejate, activitățile economice sunt permise numai în anumite zone și în anumite condiții, fapt care a determinat ca activitățile industriale să fie slab reprezentate, remarcându-se și o pondere redusă a terenului agricol aflat în proprietate privată, comparativ cu alte zone ale regiunii.

În aceste condiții activitățile economice preponderente s-au axat pe exploatarea de resurse naturale, turism și activități tradiționale în concordanță cu principiile dezvoltării durabile.

În **Dobrogea de Sud-Est**, din punct de vedere demografic, predomină comunele cu talie medie și mare, densitatea populației în zona rurală fiind ridicată. Se înregistrează o stabilitate demografică și chiar o ușoară creștere.

Aspectul economic este caracterizat printr-un grad foarte mare de atractivitate turistică, dimensiuni relativ mari ale exploatațiilor agricole individuale, ponderea ridicată a terenului arabil din totalul agricol, posibilități de cooperare cu centrele urbane, forța de muncă calificată și o pondere ridicată a activităților neagricole.

Se constată fenomenul de poluare a plajelor datorat în special navelor din apropierea litoralului, solurile sunt moderat degradate datorită folosirii pesticidelor.

Dobrogea Centrală și de Sud-Vest prezintă precipitații reduse. În acest spațiu există rezervații și monumente ale naturii, precum și resurse complexe.

Densitatea populației este redusă și predomină comunele care înregistrează un declin accentuat al populației.

Delta Dunării și aria mai largă a județului Tulcea reprezintă o zonă specială datorită în primul rând condițiilor fizico-geografice.

Caracteristicile demografice arată că densitatea populației în acest spațiu este redusă și se înregistrează un declin demografic accentuat.

Activitățile industriale sunt foarte slab reprezentate și se remarcă o pondere redusă a terenului agricol aflat în proprietate privată în comparație cu alte zone ale regiunii. Consecința acestei situații este gradul de ocupare foarte redus al populației.

Ca elemente pozitive pot fi menționate potențialul forestier ridicat și gradul foarte mare de atractivitate pentru turismul de agrement, itinerant, științific în Delta Dunării dar și prin diversitatea și biotopurile unice, monumentele istorice și religioase (în special triumghiul celor trei mănăstiri aflate în nordul județului: Celic-Dere, Cocos-Niculitel, Saon și Bazilica paleo-creștină situată în satul Niculițel, cetăți romane, italienești, bizantine Troesmis, Arrubium, Dinogetia, Noviodonum, Halmyris, Arganum, Enisala).

Zona Moldovei de Sud, care cuprinde părți din județele Galați și Vrancea se caracterizează prin alunecări de teren frecvente, risc de inundații și seismicitate ridicată.

Procentul de alimentare cu apă a populației în sistem centralizat este redus.

Accesul direct la rețeaua majoră rutieră și feroviară este dificil în majoritatea comunelor.

Din punct de vedere social se înregistrează un nivel ridicat al mortalității infantile și o ofertă precară de asistență sanitară.

Zona Subcarpaților de Curbură, ce cuprinde arii din județele Vrancea și Buzău este o zonă cu seismicitate ridicată, zona montană reprezentând circa 50 % din suprafață. Se înregistrează frecvent alunecări de teren.

Ca elemente fizico-geografice pot fi menționate numeroasele rezervații și monumente ale naturii precum și complexitatea mare de resurse ale naturii.

Din punct de vedere demografic, se înregistrează un declin datorat îmbătrânirii populației și a tendinței continue de scădere a numărului de locuitori.

În această regiune se înregistrează o pondere ridicată a activităților neagricole, iar terenul agricol se află cu preponderență în proprietate privată, fapt ce constituie premise pozitive în dezvoltarea economică locală.

Din punct de vedere ecologic, zona este caracterizată prin existența pădurilor pe suprafețe întinse, ceea ce contribuie la menținerea unui echilibru pe termen lung, condiționat de altfel de exploatarea rațională a resurselor forestiere.

Agricultura domină ca activitate, având o pondere de aprox. 33,2 % din totalul populației ocupate, dar sunt o serie de factori care determină randamente agricole slabe: noua clasă de proprietari funciari deține suprafețe mici de teren, nu dispune de utilaje tehnologice moderne.

2. Infrastructura în Regiunea Sud-Est

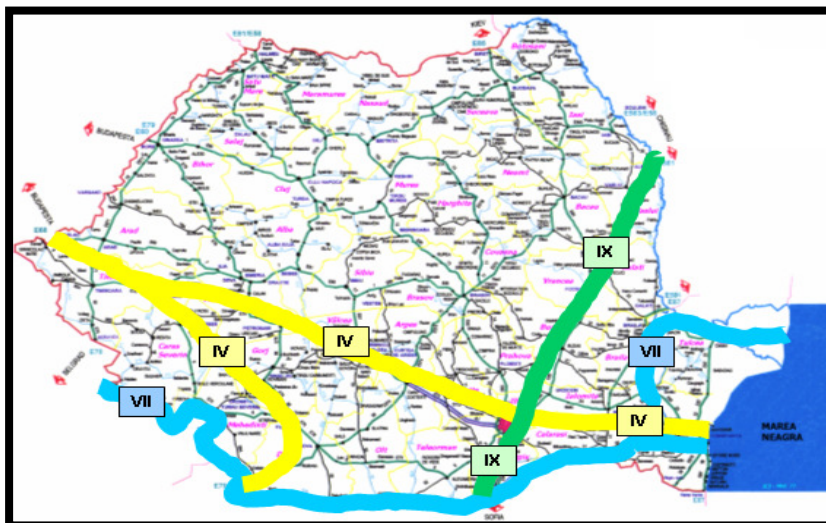
2.1. Infrastructura de transport

Coridoarele naționale și internaționale

Regiunea este străbătută de importante coridoare de transport care asigură legătura centrelor urbane cu capitala țării.

Principalele căi rutiere și de cale ferată sunt: pe direcția est-vest București – Constanța și București-Brăila-Galați și București-Buzău-Focșani (fie prin Ploiești, fie prin Urziceni), care se continuă spre nord, acestea asigurând legătura între principalele orașe ale regiunii.

România este traversată de coridoarele IV (Berlin/Nurenberg-Praga-Budapesta-**Arad-București-Constanța**-Istanbul-Salonic), VII (**Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră**) și IX(Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chișinău-**București-Dimitrovgrad-Alexandroupolis**).

Unele drumurile naționale continuă mari artere rutiere europene (codificate cu inițiala E):

- E60, care străbate Franța, Austria, Slovacia, Ungaria, intră în țară prin Oradea, străbate regiunea de la vest la est și se oprește la Constanța;
- E85, care străbate Grecia, Bulgaria, intra în țară prin Giurgiu, străbate partea de nord-vest a regiunii trecând prin Buzău și Focșani;
- E87, care străbate Turcia, Bulgaria, intra în țară prin Vama Veche, străbate Dobrogea de la sud la nord, trecând prin Constanța și se oprește la Tulcea;
- E70, care străbate Spania, Franța, Italia, Croația, Serbia, intra în țară prin Stamora Moravița și străbate regiunea de la vest la est ajungând la Constanța;
- E581, care străbate partea de nord a regiunii pe linia Galați-Tecuci.

Rețeaua de drumuri naționale și internaționale din România

În vederea îmbunătățirii accesului și a fluidizării traficului dintre regiune și țările cu care aceasta se învecinează, se pot dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud-Est și regiuni învecinate din Ucraina, Republica Moldova și Bulgaria, proiecte care vizează în special infrastructura de acces și care au ca obiectiv final dezvoltarea durabilă a regiunilor în ansamblul lor.

Regiunea de Sud-Est este implicată în toate proiectele de infrastructură ale Uniunii Europene la care va participa România, așa cum rezultă din declarațiile oficialilor europeni din octombrie 2007.

Zoltan Kazatsay, director adjunct în Directoratul General pentru Energie și Transport, a spus ca schimbările în politicile de transport ale UE ar trebui să reflecte schimbările pe care cele două extinderi recente ale Uniunii le-au adus. De asemenea, el crede ca ar trebui să se țină seama de creșterea înceată a economiei europene, în comparație cu competiția din Asia și SUA.

Dintre cele 30 de proiecte prioritare de infrastructură ale Uniunii Europene, patru includ România: autostrada Atena - Sofia - Budapesta, de care ar fi conectate Bucureștiul și Constanța; calea ferată Atena - Sofia - Viena, care ar deservei, de asemenea, vama Curtici și Portul Constanța; rezolvarea problemelor de navigabilitate ale Dunării; portul Constanța.

Kazatsay spune că implementarea acestor proiecte ar îmbunătăți conexiunile Turciei și Greciei cu centrul continentului. România ar urma să primească pentru implementarea acestor proiecte 4,6 miliarde de euro, până în 2013, din Fondul de Coeziune și din Fondul European pentru Dezvoltare Regională. Cofinanțarea din partea României pentru aceste proiecte va fi de 1,1-1,2 miliarde de euro.

Realizarea rețelelor de transport europene ar putea duce la crearea a până la un milion de noi locuri de muncă, iar la nivelul României va conduce la creștere economică, contribuind la stabilirea de legături mai bune, la siguranța transporturilor și la calitatea acestora.⁴

Rețele regionale de drumuri

În anul 2007, lungimea totală a rețelei de drumuri publice din România a fost de 80.893 km, distribuția fiind relativ uniformă pe întreg teritoriul țării.

Rețeaua de drumuri a regiunii și densitatea rețelei în regiune și în fiecare județ al regiunii, împreună cu principalele caracteristici ale condițiilor acestora sunt prezentate în următorul tabel:

Drumurile publice la 31 decembrie 2007 la nivel național și regional

Tabel nr. 2
- km -

	Drumuri publice-total	Din care modernizate	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Densitatea drumurilor publice pe 100 km ² de teritoriu
Total	80.893	22.042	21.397	33,9
Regiunea Sud-Est	10.738	2.120	3.919	30,0
Brăila	1.187	281	536	24,9
Buzău	2.646	334	898	43,4
Constanța	2.325	524	903	32,9
Galați	1.466	292	674	32,8
Tulcea	1.335	343	450	15,7
Vrancea	1.779	346	458	36,6

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București—ediția 2008

⁴ <http://www.euractiv.ro>

Lungimea drumurilor publice din regiune era în anul 2007 de 10.738 km, ceea ce situează regiunea pe locul IV la nivel național; din totalul drumurilor publice regionale erau modernizate numai 19,7%, regiunea ocupând ultimul loc la nivel național. Indicatorul foarte scăzut pentru județul Tulcea nu este relevant pentru un județ din a cărui suprafață aproape jumătate o reprezintă Delta Dunării.

La nivel regional problemele întâmpinate de rețeaua de drumuri sunt: calitatea slabă a drumurilor, sistemul deficitar de iluminare și marcare stradală. Situația drumurilor în mediul rural este critică, majoritatea localităților rurale neavând drumuri pietruite sau asfaltate.

Rețele regionale de căi ferate

În anul 2007, rețeaua de căi ferate din România avea 10.777 km de linii în exploatare, din care 1.745 km în Regiunea Sud-Est, conform tabelului de mai jos:

Tabel nr.3

Linii de cale ferată în exploatare la 31 decembrie 2007 la nivel național și regional

- km -

	Total	Din care electrificate	Densitatea liniilor pe 1.000 km ²
Total la nivel național	10.777	3.974	45,2
Regiunea Sud-Est	1.745	476	48,8
Brăila	158	124	33,2
Buzău	244	113	40,0
Constanța	776	85	109,7
Galați	303	56	67,8
Tulcea	103	-	12,1
Vrancea	161	98	33,1

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

Linii de cale ferată în exploatare la nivel regional la sfârșitul anului 2007, însumau 1.745 km, ceea ce situează regiunea pe locul II la nivel național și pe locul III din punct de vedere al densității liniilor la 1.000 km. Doar 476 km de linie ferată sunt electrificate, regiunea aflându-se din acest punct de vedere pe locul V la nivel național.

Încă din secolul al-XIX-lea a fost realizată calea ferată care unea capitala țării cu Moldova, iar gara Buzău era un important nod feroviar, plecând linii ferate spre Brăila, Galați, Constanța, Brașov, precum și o linie locală spre Nehoiu.

Cele mai importante noduri de cale ferată în regiune sunt: Făurei, Buzău și Barboși, care asigură tranzitul spre capitala țării, spre Moldova și Dobrogea. În regiune există două magistrale feroviare: București-Galați (prin Urziceni-Făurei-Brăila) și București-Mangalia (prin Fetești-Cernavodă-Constanța), legându-se mai departe cu trasee internaționale. Există două poduri peste Dunăre, care fac legătura cu Dobrogea: Giurgeni-Vadul Oii și Fetești-Cernavodă, ultimul fiind străbătut și de cale ferată.

Principalele probleme care afectează căile ferate din regiune sunt legate de condițiile proaste în care se găsesc elementele rulante din punct de vedere tehnic cât și a condițiilor de confort relativ scăzut al vagoanelor de transport persoane. Este necesar să se îmbunătățească cantitativ și calitativ situația drumurilor de acces și a căilor ferate spre centrele economice majore și de asemenea, legătura dintre acestea și coridoarele de transport europene.

Transportul naval

Transportul naval al României cuprinde transportul maritim și transportul pe căile și canalele navigabile. Transportul naval prezintă o multitudine de avantaje față de celelalte moduri de transport: asigură transportul unor cantități mari de marfă la un singur voiaj, este mult mai puțin poluant, costurile de transport pe apă sunt mai mici decât cele din transportul rutier și feroviar; amenajarea și întreținerea infrastructurii necesită costuri relativ reduse, constituie o verigă importantă în dezvoltarea sistemului de transport combinat.

Două elemente esențiale favorizează desfășurarea transporturilor pe apă: cursul Dunării și vecinătatea Mării Negre. Pe șenalul navigabil dintre Sulina și Brăila pot intra nave maritime cu pescaj de până la 7 m. Pe restul cursului pot circula doar vase cu pescaj de până la 2 m.

Un studiu realizat de Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OECD), în 2006, estimează o creștere medie a transportului pe Dunăre în zona Calarași-Brăila, de la aproximativ 16 milioane tone la 20-25 milioane tone, ceea ce ar reprezenta o creștere a volumului zilnic de transport de la cca două la patru convoaie de barje.⁵

Transportul maritim

Porturile românești la Dunăre se împart în două categorii: maritime (Constanța, Mangalia și Midia) și fluvial-maritime (Brăila, Galați, Tulcea și Sulina), care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Portul Constanța este al patrulea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră, situat la intersecția Coridoarelor de Transport Pan-European nr.IV și VII – Dunărea prin Canalul Dunăre – Marea Neagră. Portul Constanța asigură toate tipurile de transport (rutier, ferat, maritim, aerian, transport prin oleoducte), fiind totodată dotat cu depozite și terminale pentru toate tipurile de mărfuri, având potențial pentru de a deveni principala poartă pentru Coridorul Europa-Asia.

O importanță deosebită o are canalul Dunăre-Marea Neagră, care face parte din Coridorul Fluvial European Rhin-Main-Dunăre, asigurând legătura dintre porturile Rotterdam și Constanța.

Transportul pe căile și canalele navigabile

Fluviul Dunărea, cale navigabilă internațională, pe sectorul românesc, de la intrarea în țară și până la vărsarea în Marea Neagră prin Canalul Sulina, are o lungime de 1.075 km, dintre care cca. 170 km, între Brăila și Marea Neagră, asigurând condiții tehnice pentru accesul navelor maritime. Datorită regimului natural de scurgere al fluviului, se impun măsuri de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe Dunăre, care să asigure exploatarea eficientă în condiții de siguranță a sectorului maritim al Dunării precum și asigurarea navigației permanente pe Canalul Sulina prin refacerea și apărarea malurilor canalului și implementarea unui sistem de măsurători topohidrografice și de semnalizare pe sectorul românesc al Dunării.

Pe căile navigabile interioare, România dispune de un număr de 30 de porturi și puncte de încărcare amenajate. Dintre acestea, cele care fac parte din rețeaua TEN sunt porturile Brăila, Galați, Tulcea și Sulina fiind porturi fluvio-maritime.

În anul 2007 transportul portuar a înregistrat 78.353 mii tone.

⁵ <http://www.euractiv.ro>

La nivelul aceluiași an, flota fluvială românească era compusă din 2.237 nave propulsate și nepropulsate, iar mijloacele de transport maritim numărau 102 nave.⁶

Transportul aerian

În regiune există patru aeroporturi: un aeroport internațional la Mihail Kogălniceanu situat la 24 km de Constanța, unul la Tulcea (care funcționează în prezent numai pentru curse charter), un aeroport utilitar la Tuzla (Constanța) și un aeroport utilitar la Buzău.

Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare care nu se ridică la nivelul internațional.

Aeroporturile au fost construite în perioada 1921-1972 și reamenajate/re echipate gradual în perioada 1962-2000, fiind în mare măsură necorespunzătoare cerințelor impuse de zborul anumitor tipuri de aeronave.

În ultima perioadă, atât în sectorul aeroportuar cât și în cel de dirijare a traficului aerian (inclusiv de informare aeronautică și meteorologică) s-a realizat un număr important de lucrări de reparații capitale (piste și echipamente de balizaj), modernizări servicii trafic (centre de control aerian în Constanța) și s-au achiziționat o serie de mijloace și echipamente pentru întreținerea pistei și servicii conexe.

2.2. Zonele libere

Ca urmare a reglementării regimului de “porto franco” din perioada interbelică, zona s-a dezvoltat mai ales prin înființarea primei burse de comerț din țară, la Brăila, unde se stabilea prețul mondial al cerealelor. Reluată în 1995 în noile condiții social-economice din România, Bursa de Mărfuri Generale din Brăila și-a propus să joace un rol important în înviorarea activității economice a județului. La sfârșitul anului 2003, această instituție își încheie activitatea de tranzacționare a mărfurilor generale.

În prezent, pe teritoriul României există un număr de 6 zone libere, înființate prin hotărâre de Guvern, în temeiul Legii nr. 84/1992 - privind regimul juridic al zonelor libere din România, iar patru dintre acestea sunt localizate în Regiunea Sud-Est. Zona Liberă Sulina are o suprafață de 100,89 ha, dispunând de o infrastructură și o dotare portuară deosebit de complexă; Zona Liberă Constanța-Sud (cu o suprafață de 134,60 ha împărțită în trei platforme) și Zona Liberă Basarabi (are o suprafață de 11,4 ha, din care 0,7 ha acvatoriu) se află sub administrație unică; Zona Liberă Galați, aflându-se în legătură directă cu linia ferată largă folosită în țările fostei URSS, are o suprafață de 136,98 ha teren din care o suprafață portuară de 6,98 ha cuprinzând 3 dane de acostare dotate cu toate instalațiile; Zona Liberă Brăila are o suprafață de 110,6 ha și este formată din 3 perimetre, dispunând de asemenea de o zonă portuară și din extinderea cu suprafață de 4,01 ha teren portuar pe care se află depozite S.N.P. Petrom.

Activitățile ce se pot desfășura în zonele libere sunt: manipularea, depozitarea, sortarea, măsurarea, ambalarea, condiționarea, prelucrarea, asamblarea, fabricarea, marcarea, testarea, licitarea, vânzarea-cumpărarea, expertizarea, repararea, dezmembrarea mărfurilor, organizarea de expoziții, operațiuni de bursă și financiar-bancare, transporturi și expediții interne și internaționale, închirierea și concesiunea clădirilor, spațiilor de depozitare și a spațiilor neamenajate destinate construirii de obiective economice și hoteliere, controlul cantității și calității mărfurilor, navlosirea, agenturarea și aprovizionarea mijloacelor de transport, prestări de servicii.

⁶ <http://www.mt.ro>

Negocierile României cu Uniunea Europeană derulate în anul 2004 prevedeau și desființarea zonelor libere în anul 2011.

Pentru zonele libere, s-a obținut o perioadă de tranziție de 5 ani, până la 31 decembrie 2011 privind exceptarea de la plată redevenței datorată administrației zonelor libere, pentru agenții economici care operează în zone libere și care au încheiat contracte comerciale cu administrația zonelor libere înainte de 1 iulie 2002, în baza Legii 84/1992 privind regimul zonelor libere. Aceste ajutoare de stat vor trebui acordate în limita ajutorului de stat pentru investiții regionale.

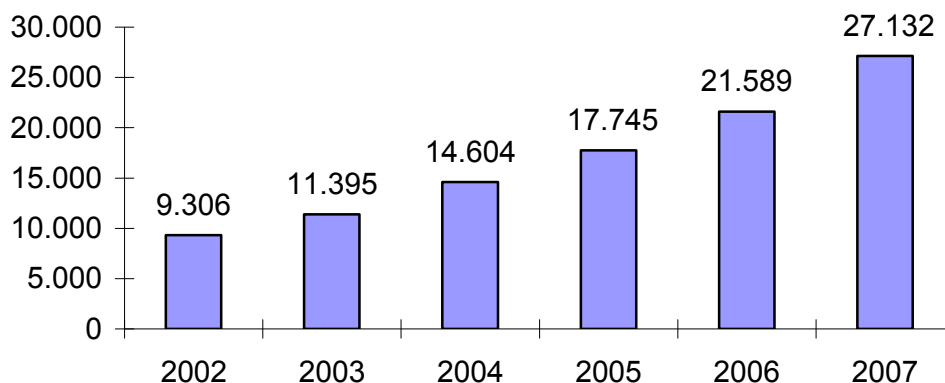
Puncte vamale sunt în toate județele regiunii, iar puncte de trecere a frontierei sunt: Direcția Regională Vamală Interjudețeană Constanța (Tulcea, Sulina, Mangalia, Midia Basarabi, Negru Vodă, Vama Veche, Ostrov), Direcția Regională Vamală Interjudețeană Galați (Brăila, Giurgiulești, Oancea), iar pentru județul Tulcea, putem menționa că Tulcea și Sulina au specific portuar, iar Chilia Veche și Periprava sunt puncte de trecere simplificată.

2.3. Telecomunicațiile

Rețeaua de telecomunicații este în general bine dezvoltată, există acoperire pentru întreaga regiune. S-au făcut investiții importante în ultimii ani, mai ales din partea firmelor private de telefonie mobilă. În mediul rural sunt probleme în ceea ce privește conectarea la rețele de telecomunicații și accesul la internet.

Grafic nr.4

Numărul de conexiuni telefonice la nivel național în perioada 2002-2007
(mii persoane)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București— ediția 2008

Se observă că, în perioada 2002-2006, numărul conexiunilor telefonice la nivel național a crescut constant de la an la an, iar în anul 2007 s-a înregistrat o creștere cu 25,7% față de anul anterior. În anul 2007 s-au înregistrat în regiune 481.374 de conexiuni telefonice din rețeaua telefonică a Romtelecom către toate rețelele, față de 4.256.661 la nivel național, ceea ce situează regiunea pe locul V la nivel național.

2.4. Infrastructura de utilități

Utilitățile publice din regiune nu sunt dezvoltate corespunzător. Din datele disponibile la nivel regional și în fiecare dintre județele regiunii reiese că există disparități semnificative între județele regiunii referitoare la dezvoltarea rețelei publice de gaz natural și alimentare cu apă potabilă. Aceste date sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel nr.4

Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite, în anul 2007

	Localități în care se distribuie gaze naturale		Lungimea simplă a conductelor de distribuție (km)	Volumul gazelor naturale distribuite (mii m ³)	
	Total	Din care: municipii și orașe		Total	Din care: pentru uz casnic
Total la nivel național	807	228	30.738	11.901.698	2.535.130
Regiunea Sud-Est	52	17	2.132	1.817.877	165.868
Brăila	10	3	345	319.327	41.305
Buzău	15	2	538	144.775	41.851
Constanța	6	4	531	294.140	26.039
Galați	9	2	438	955.038	41.797
Tulcea	3	2	94	21.529	1.692
Vrancea	9	4	186	83.068	13.184

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

Din datele statistice de la finele anului 2007, se constată că regiunea se situează pe locul VII la nivel național în ceea ce privește procentul localităților în care se distribuie gaze naturale (6,4 % din total pe țară) și pe locul VII în ceea ce privește lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (6,9 % din total pe țară).

Tabel nr.5

Numărul localităților în care se distribuie energie termică, în anul 2007

	Localități în care se distribuie energie termică	
	Total	Din care: municipii și orașe
Total la nivel național	131	116
Regiunea Sud-Est	22	20
Brăila	2	2
Buzău	5	4
Constanța	10	9
Galați	1	1
Tulcea	2	2
Vrancea	2	2

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

La sfârșitul anului 2007, regiunea se situează pe locul II la nivel național (16,8 % din total pe țară) în ceea ce privește numărul localităților în care se distribuie energie termică, majoritatea acestora fiind municipiile și orașele (90,9 %), situație asemănătoare la nivel național.

Tabel nr.6

Rețeaua de distribuție a apei potabile, în anul 2007

	Nr. localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă		Lungimea totală simplă a rețelei (km)
	Total	Din care: municipii și orașe	
Total la nivel național	2.070	318	52.578
Regiunea Sud-Est	316	35	9.006
Brăila	35	4	1.198
Buzău	63	5	1.389
Constanța	69	12	2.295
Galați	42	4	1.355
Tulcea	49	5	1.286
Vrancea	58	5	1.483

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Alimentarea cu apă potabilă în regiune are un procent mai ridicat din numărul total al localităților decât cel la nivel național: 17,2% din 1.836 localități ale regiunii față de 12,8% din 16.131 localități ale țării. La sfârșitul anului 2007, regiunea a ocupat locul II la nivel național în ceea ce privește lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (17,1 % din total pe țară) și locul IV la nivel național în ceea ce privește numărul localităților cu instalații de alimentare cu apă potabilă (15,3 % din total pe țară). Totuși, sunt localități unde nu există instalații de alimentare cu apă, iar în foarte multe localități aceste instalații au un grad avansat de uzură.

2.5 Infrastructura de mediu și calitatea vieții

2.5.1 Calitatea apelor subterane

În Regiunea Sud-Est, s-a urmarit calitatea apelor subterane din straturile acvifere amplasate în 9 bazine hidrografice (Prut, Barlad, Dunarea, Litoral, Siret, Putna, Milcov, Ramna, Ramnicu Sarat).

Majoritatea hidrostructurilor au suferit procese de contaminare cu azotați datorita naturii solului din aceasta zona a țării. Poluarea se resimte diferențiat, existand zone în care acviferul este puternic poluat.

Datorita fondului natural, resursele acvifere freatice prezinta un risc ridicat de poluare, atat pe termen lung, cat și pe termen scurt. Din aceste considerente, ele nu pot constitui surse de alimentare cu apa pentru populație.

În general, poluarea freaticului este un fenomen ireversibil și ca atare, depoluarea acestui tip de apa este anevoioasa, daca nu chiar imposibila.

Sursele de purificare provin din impurificari cu ape saline, gaze sau hidrocarburi produse ca urmare a unor lucrari miniere sau foraje; impurificari produse de infiltratiile de la suprafata solului a tuturor categoriilor de ape care produc si impurificarea dispersata a surselor de suprafata; impurificari produse in sectiune de captare a apelor datorita nerespectarii zonei de protectie sanitara sau a conditiilor de executie.

Poluarea cu azotați (NO₃): spalarea solului de catre precipitațiile contaminate cu oxizi de azot (NO₂); ape de suprafata în care s-au evacuat ape uzate încarcate cu azotați; aplicarea îngrășamintelor chimice pe

diverse categorii de terenuri agricole. Prezența în apa a azotaților este un indicator al unei poluări mai vechi. Prezența simultană în apa a azotaților și a amoniului este un indicator al unei poluări continue.

Situatia apelor uzate. În Regiunea Sud-Est există 75 de stații de epurare municipale și industriale (Braila 16, Buzău 23; Constanța 12, Galați 10, Tulcea 7, Vrancea 7). La acestea s-a realizat recepția parțială, urmând a se finaliza lucrările în cursul anului 2007.

2.5.2 Calitatea atmosferei

Starea generală de calitate a atmosferei este determinată de: urbanismul, industrializarea, motorizarea, chimizarea, densitatea demografică.

Singurul județ din regiune în care au fost realizate determinări de metale grele la imisia a fost Galați. Concentrația medie anuală a fost de $0,208 \mu\text{g}/\text{m}^3$, mai mică decât valoarea limită indicativă de $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Teritorial doar în Constanța există echipament pentru monitorizarea poluării de fond.

Din punct de vedere al **poluanților gazoși** monitorizarea se realizează la nivelul tuturor județelor (**SO₂, NO₂, NH₃, fenoli, etc.**) *Nu s-au semnalat depășiri ale valorilor limită* stipulate în Ord. 592/2002, respectiv STAS 12574/87.

Valorile medii ale pH-ului indică lipsa ploilor acide în regiune (valorile înregistrate la acest indicator sunt, în general, superioare valorii de 5,6, valoare considerată normală pentru precipitațiile din zonele „neafectate” de poluare). La indicatorul pH, valori mai mici decât 5,6 pH au fost înregistrate la Buzău, respectiv una la Tulcea.

Conductivitatea, care da informații asupra conținutului total de saruri, se caracterizează prin conținut ionic total „mare”, în toate punctele de monitorizare din regiune.

Sursele de poluare cu **pulberi în suspensie PM 10** specifice Regiunii Sud-Est sunt industriile metalurgică și siderurgică, la care se adaugă centralele termice pe combustibili solizi și transportul rutier. Pentru anul 2004 limitele între care au variat concentrațiile medii anuale au fost de 0,070 mg/mc pentru Braila și 0,0328 mg/mc pentru Buzău.

Nivelul de poluare al atmosferei cu **pulberi sedimentabile** în Regiunea Sud-Est pe anul 2004 a fost mai scăzut decât în anul precedent. Sursele de poluare sunt în general aceleași ca în cazul pulberilor în suspensie, la acestea adăugându-se construcțiile de drumuri, industria materialelor de construcție, eroziunea solului etc.

Nu s-au înregistrat depășiri ale concentrației maxime admisibile de $17 \text{ g}/\text{m}^2/\text{luna}$ conform STAS 12574/1987-„Aer din zonele protejate”, decât în *județul Constanța* – punct de prelevare Constanța – unde valoarea medie pentru anul 2004 a fost de $36,79 \text{ (g}/\text{m}^2/\text{luna)}$.

La nivelul Regiunii Sud-Est există 21 stații automate de monitorizare a calității aerului aflate în diferite stadii de funcționare (5 stații la Braila, 1 stație la Buzău, 7 stații la Constanța, 5 stații la Galați, 2 stații la Tulcea și 1 stație la Vrancea, situate în urban și rural).

2.5.3 Deșeurile municipale și asimilabile

La nivelul anului 2005, în Regiunea Sud-Est, conform datelor furnizate de cele 6 agenții locale de protecția mediului, au fost generate 1.183.109 tone deșeurii. La nivelul regiunii există un număr de 30 de operatori de salubritate (din sectorul privat și public), care deservește aproximativ 51% din populația totală. Din ancheta statistică pentru anul 2004, cantitățile de deșeurii municipale colectate au crescut de la 795.100 tone la 885.414 tone.

Tabel nr.7

Deșeurii municipale generate și colectate, în anul 2005

- tone -

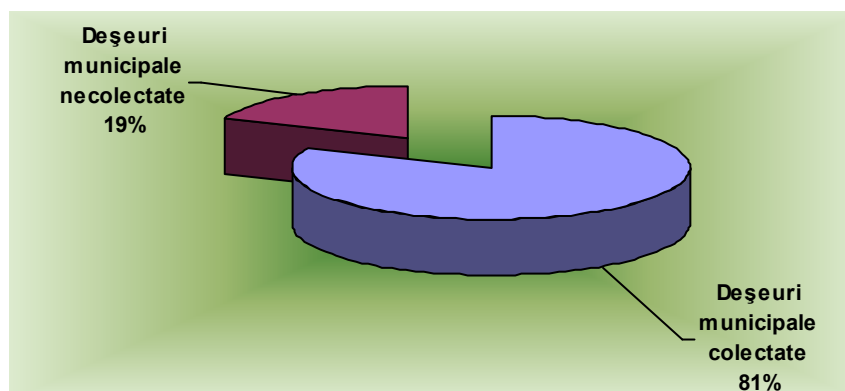
Deșeurii municipale	Cantitate deșeurii
<i>Deșeurii menajere colectate</i>	739.872
• în amestec	732.774

• de la populație	569.841
• de la agenții economici	162.933
• separat	7.098
<i>Deșeuri din servicii publice</i>	100.852
<i>Deșeuri din construcții/demolări</i>	55.818
<i>Altele</i>	67.034
Total deșeuri municipale colectate	963.576
Total deșeuri necolectate	219.533
Total deșeuri municipale generate	1.183.109

Sursa: Agențiile Locale de Protecția Mediului din Regiunea Sud-Est

Grafic nr.5

Deșeuri municipale generate în anul 2005

Cu toate acestea se poate observa ca există în continuare o mare cantitate de deșeuri necolectate aprox. 19% din total deșeuri generate în 2005, acestea provenind mai ales din mediul rural, unde colectarea și depozitarea lor se face necontrolat. În regiunea noastră nu se realizează o colectare selectivă a deșeurilor biodegradabile și nu există instalații de compostare. Tocmai de aceea s-a propus construirea unui număr de 41 stații de compostare în regiune.

Tratarea deșeurilor municipale

În regiunea Sud-Est nu există stații de tratare mecano – biologică și stații de compostare. Cu excepția compactării realizate în utilajele moderne de transport (gunoier, autocompactoare), deșeurile municipale nu sunt supuse nici unui proces de tratare prealabilă înaintea eliminării finale.

În județul Vrancea deșeurile municipale sunt compactate zilnic la platformele de deșeuri orașenești, iar în județul Constanța deșeurile sunt balotate doar în cadrul depozitului ecologic de la Costinești.

În anul 2005, în municipiul Constanța a fost pusă în funcțiune o instalație pentru sortarea deșeurilor reciclabile din deșeuri menajere, cu o capacitate de sortare de 9 tone/oră.

Tabel nr.8

Sortarea deșeurilor menajere, în anul 2005

	Tone/an
Capacitatea instalației de sortare	25.920
Cantitatea de deșeuri sortate	6.571,16
Cantitatea de deșeuri menajere supusă sortării	11.238,4

Sursa: Agențiile Locale de Protecția Mediului din Regiunea Sud-Est

În cadrul Regiunii Sud-Est, aproximativ 90% din deșeurile municipale sunt eliminate prin depozitare. Conform datelor existente la nivelul regiunii au fost identificate un număr de 21 de depozite industriale neconforme, din care 14 sunt pentru deșeurile nepericuloase și 7 sunt depozite pentru deșeurile periculoase.

O altă categorie de deșeurile sunt **deșeurile de producție** metalice și neferoase, de hârtie și carton și deșeurile din materiale plastice colectate din județul Constanța (976.985 tone din total deșeurile generate reprezintă deșeurile de steril provenite din activitatea de exploatarea minereurilor nemetalifere), Tulcea (slam roșu, piatra de var, zgura și praf) și Galați (fier vechi prin prelucrarea cantității de zgura negranulată).

Deșeurile generate din activități medicale

La nivelul regiunii 75-80% din deșeurile medicale generate sunt deșeurile nepericuloase asimilabile celor menajere, iar 20-25% sunt deșeurile periculoase. Din datele furnizate de agențiile județene, în anul 2005 au fost generate la nivel de regiune aproximativ 900 tone deșeurile medicale periculoase, care au fost eliminate prin incinerare în crematoriile din dotarea spitalelor sau prin intermediul unor agenți economici autorizați. La nivelul regiunii s-au închis deja 24 de instalații de incinerare din totalul de 44. Până la sfârșitul anului 2006 se vor mai închide încă 4 instalații.

Nămoluri provenite de la epurarea apelor uzate

La nivelul regiunii au fost generate aproximativ 633.565 tone nămol umed și 16.050 tone nămol uscat, provenite de la epurarea apelor uzate orașenești se deshidratează pe paturi de uscare și apoi se elimină prin depozitare la platformele de deșeurile sau în incinta producătorului.

Nămoluri generate de apele uzate industriale

În anul 2005 au fost identificați un număr de 77 agenți economici care dețin stații de epurare a apelor uzate industriale și care au generat 46.360,3 tone nămol. Acest nămol a fost depozitat în depozitele de deșeurile industriale. Până la această dată, în regiunea noastră nu au fost eliberate permise de împărștire a nămolului în agricultură.

Situația mediului și indicii de poluare

În Regiunea de Sud-Est, datorită condițiilor de relief, în care predomină câmpiile, a vecinătății cu Marea Neagră și fluviul Dunărea, s-au dezvoltat de-a lungul timpului ocupații specifice bazate pe agricultură și comerț care nu au dus decât într-o mică măsură la fenomene de degradare a mediului înconjurător.

În zonele de deal și de munte din județele Vrancea, Buzău și Galați, despaduririle au afectat foarte mult stabilitatea terenurilor, în Delta Dunării poluarea complexă a afectat habitatul natural, iar litoralul Mării Negre necesită intervenții majore pentru combaterea poluării marine, dar și pentru prevenirea erodării plajelor.

O parte a malurilor râurilor din regiune necesită lucrări de îndiguire și protejare, pentru că în perioadele cu precipitații abundente sau de zăgheț, cotele apelor depășesc albiile naturale, producând inundații.

Asezările umane sunt afectate de probleme legate de modul de colectare, transport și depozitare a deșeurilor menajere, multe localități având stații învechite de epurare a apelor uzate și spații insuficiente de depozitare a deșeurilor.

Poluarea mediului în regiune se datorează atât existenței unor tehnologii uzate moral și fizic cât și insuficienței mijloacelor financiare pentru achiziționarea unor echipamente corespunzătoare de protecție a mediului.

Deși pădurile reprezintă 8,3% din suprafața forestieră a țării, regiunea se confruntă cu o serie de probleme privind protecția mediului înconjurător, atât factorilor naturali cât și antropici. Acest fapt a dus la poluarea aerului prin depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor poluante în aer la pulberi sedimentabile, pentru municipiile Galați și Constanța.

Regiunea se confruntă cu o serie de probleme privind protecția mediului înconjurător, atât datorită factorilor naturali, cât și celor antropici: degradarea pădurilor, poluarea marină, eroziunea plajelor, poluarea cauzată de substanțele industriale sau de pesticide și ingrasaminte chimice.

Având în vedere vecinătatea regiunii cu țări care se confruntă în parte cu aceleași probleme de mediu (poluări industriale, eroziuni costiere, defrișări masive etc.), se vor dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud-Est și regiuni învecinate din Ucraina, Republica Moldova și Bulgaria.

3. Situația socio-economică

3.1 Analiza demografică

Transformările economice și sociale care au avut loc în România începând din anii '90 au determinat schimbări importante în evoluția fenomenelor demografice, în numărul și structura populației.

Populația României a scăzut continuu, cauzele acestui fenomen fiind multiple, începând de la o scădere a ratei nașterilor, combinată cu o mărire a ratei deceselor, emigrare etc.

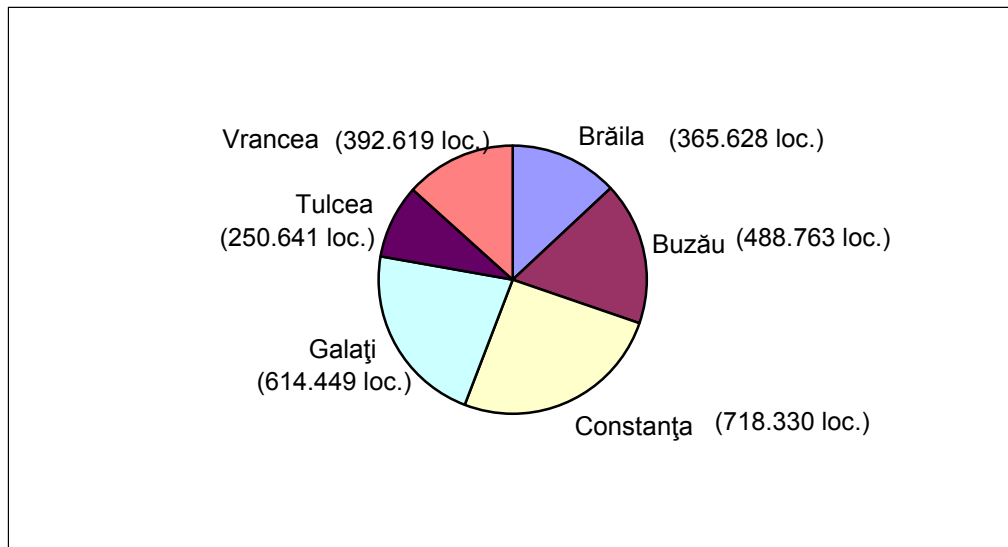
În Regiunea Sud-Est se află trei din primele 10 orașe ale țării după numărul de locuitori la 1 iulie 2007 și anume: Constanța, Galați și Brăila.

Populația din mediul rural reprezenta în anul 2007, 44,71 % din totalul populației regiunii. În trei județe ale Regiunii (Constanța, Galați și Brăila) se observă o concentrare a populației în mediul urban, datorită industrializării și oportunităților de angajare oferite în ultimii ani. (grafic 6)

Grafic nr.6

Populația județelor din Regiunea Sud-Est

Total : 2.830.430 locuitori

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Structura pe sexe a populației din regiune arată schimbări ușoare, dar semnificative. În mediul urban reducerea populației s-a înregistrat în rândul bărbaților (753.378 persoane în 2007, față de 758.251 persoane de sex masculin, în 2006). Același fenomen s-a produs și în mediul rural, 634.580 persoane față de 633.902 persoane. Preponderența populației de sex feminin se remarcă în toate județele regiunii. Cele mai importante scăderi ale populației masculine s-au înregistrat în județele Buzău și Galați. Cea mai importantă scădere a numărului de populație s-a înregistrat în județul Galați, de aproximativ 30.000 persoane.

În județul Vrancea s-a înregistrat o creștere a numărului populației totale, cu 1.399 persoane, comparativ cu anul 2000, dar s-a înregistrat o scădere față de anul 2005 de 404 persoane. (Tabelul nr.9).

Tabel nr.9

Populația pe județe la nivelul Regiunii Sud-Est

- persoane -

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Variația 2007-2000
Brăila	385749	385066	375898	374318	371749	370428	367661	365628	-20121
Buzău	504540	503451	500160	498085	495878	494052	490981	488763	-15777
Constanța	746041	746908	713783	713563	713825	715148	716576	718330	-27711
Galați	644077	643253	626277	622936	621161	620500	617979	614449	-29628
Tulcea	262692	262124	255816	254455	253419	252485	251614	250641	-12051
Vrancea	391220	391322	396002	395330	394286	393766	393023	392619	1399

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001-2008

Din indicatorii analizați mai jos rezultă că cea mai mare scădere a indicatorului „rata mortalității infantile”, s-a înregistrat în județele unde gradul de urbanizare este mai scăzut și lipsa serviciilor medicale din zonele rurale este mai acută. De asemenea, trebuie menționat că rata mortalității infantile în anul 2007, a fost mai mare în mediul rural (14,3) față de urban (11,2).

Tabel nr.10

Principali indicatorii demografici din Regiunea Sud-Est și pe total țară

- % -

	Regiune	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	România
Procentul populației urbane	55,29	65,07	41,37	70,43	56,5	49,26	37,75	55,15
Rata mortalității infantile (la 1.000 nașteri)	12,7	12,5	13,8	12,1	11,8	11,5	14,5	12,0
Durata medie a vieții (ani)	72,66	72,92	73,21	71,83	72,61	71,86	73,72	72,61

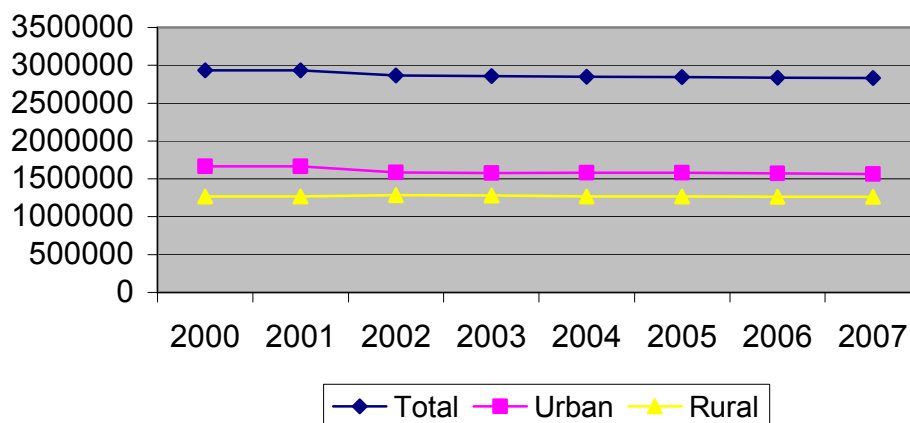
Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Un alt fenomen social ce se constată în ultimii ani în regiune este migrația demografică, în special a populației tinere și mature (19-49 ani), din mediul rural în mediul urban, motivați de condițiile de viață și de muncă oferite de centrele urbane, fapt ce conduce la îmbătrânirea populației în mediul rural. Un sold pozitiv de migrație internă, în totalul populației, îl înregistrează județul Vrancea: 83 persoane (ceea ce înseamnă că au sosit mai multe persoane decât au plecat).

Din punct de vedere al distribuției pe cele două medii rezidențiale, în anul 2007, între județele Regiunii Sud-Est se disting diferențe notabile: județe ca Brăila, Constanța, Galați, cu populație rezidentă preponderent în mediul urban și județe ca Buzău, Tulcea și Vrancea, cu populație rezidentă preponderent în mediul rural.

Grafic nr.7

Populația Regiunii Sud-Est pe medii rezidențiale (persoane)

Se poate observa că în ultimii 8 ani populația din mediu rural a scăzut continuu, aceasta ajungând în anul 2007 la nivelul anului 2000. Cauzele acestui fenomen pot fi multiple, de la scăderea natalității până la fenomenul migrației interne sau internaționale.

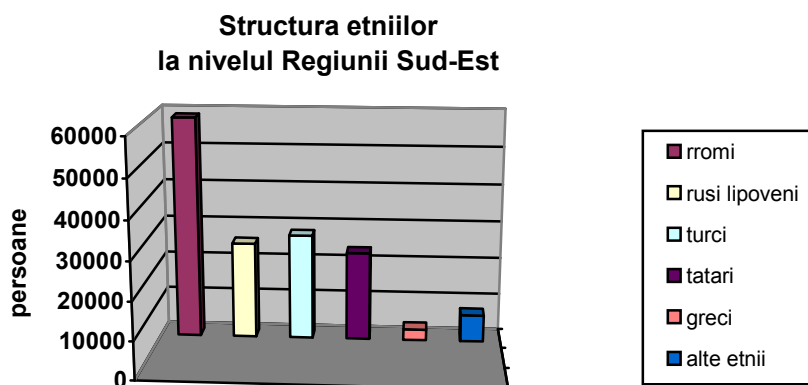
Conform studiilor realizate de Institutul Național de Statistică, arată că evoluția fenomenelor demografice din România și implicit din regiune, în ultimele decenii s-a reflectat în mod pregnant și în schimbările intervenite în structura pe vârste a populației, cu implicații atât pe plan demografic cât și social-economic. Astfel, populația din mediul rural este mai îmbătrânită, are o vârstă medie mai mare decât cea urbană, în special datorită populației feminine rurale. Modificările structurale survenite în ultimii ani se înscriu în tendința, de lungă durată, de accentuare a gradului de îmbătrânire demografică a populației, proces tipic populațiilor europene. Efectele procesului de îmbătrânire demografică asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra evoluțiilor demografice viitoare, se resimt încă din anul 2005, când în populația în vârstă de muncă (15-64 ani) au intrat generații reduse numeric născute după anul 1990.⁷

Regiunea Sud-Est se caracterizează printr-o mare **diversitate etnică, lingvistică și religioasă**. Datele de la recensământul populației și locuințelor din 2002, arată că 4,8% din populația Regiunii Sud-Est reprezintă minorități etnice.

Structura etnică la nivelul regiunii se prezintă astfel :

- etnia romă (1,7 %);
- comunitatea rușilor lipoveni (0,9%) - concentrată în județul Tulcea reprezentând 16.350 persoane din 25.464 persoane la nivelul regiunii;
- comunitatea grecilor (0,1%);
- comunitatea turcă (1%) – concentrată în județul Constanța reprezentând 27.914 persoane în acest județ față de 32.098 persoane la nivel regional;
- comunitatea tătară destul de numeroasă, concentrată la nivelul județului Constanța, unde au fost înregistrați 23.230 persoane din 23.935 persoane la nivelul întregii țări.

⁷ Proiectarea populației României, pe medii, până în anul 2025, INS, 2005

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila („Recensământul populației și al locuințelor 18 martie 2002”, vol. IV- populație – structura etnică și confesională 2004, INS)

3.2. Forta de muncă și șomajul

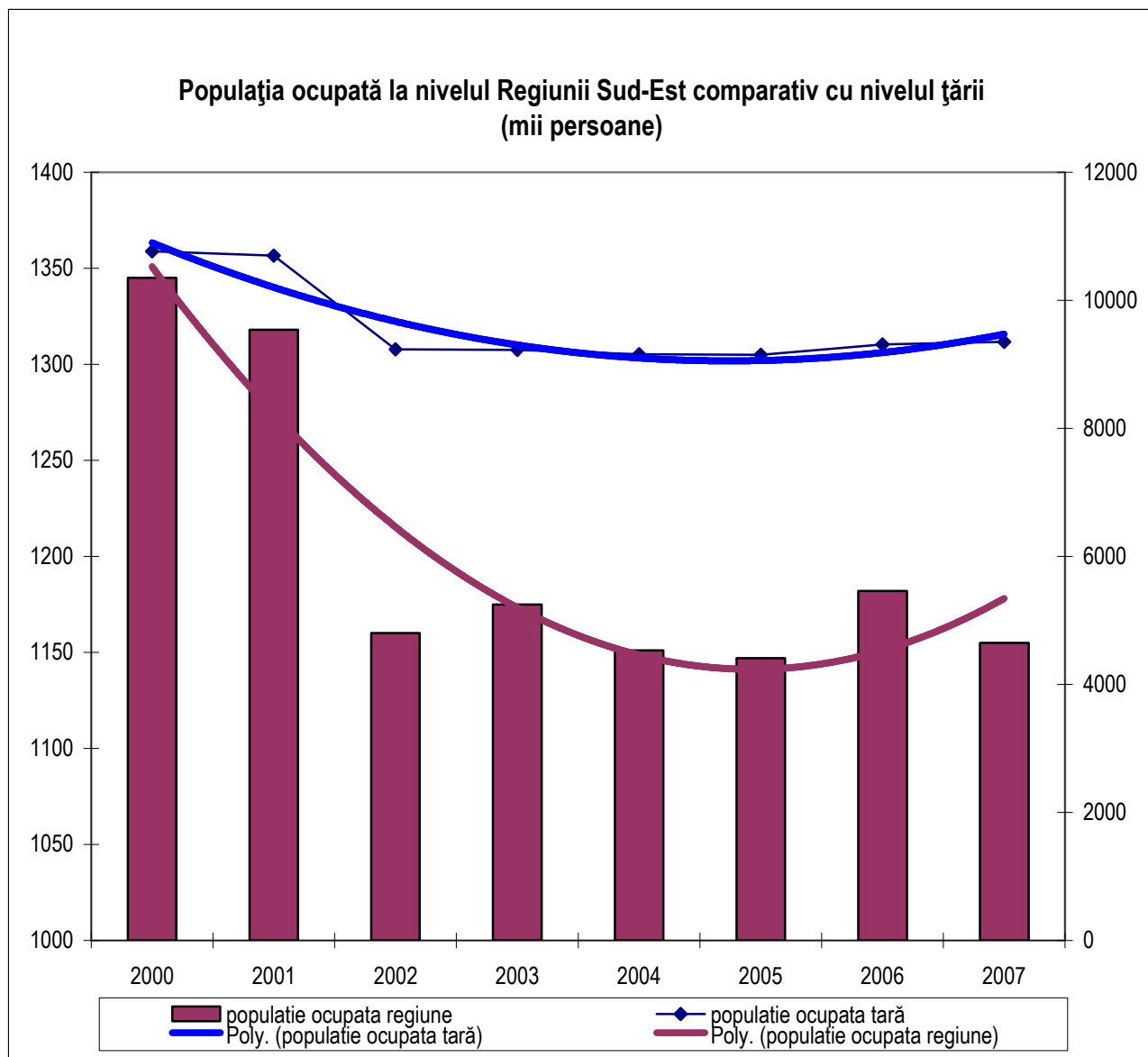
3.2.1 Piața forței de muncă

Piața forței de muncă a avut și are un rol hotărâtor în asigurarea creșterii economice și a productivității pe termen lung. Crearea condițiilor pentru creșterea competențelor profesionale, în scopul asigurării unui proces de producție performant, care să realizeze produse competitive, capabile să facă față cerințelor pieței, devine o prioritate.

Problemele cu care se confruntă Regiunea Sud-Est, și în egală măsură întreaga țară, sunt legate, în special de scăderea populației totale, active și ocupate.

Scăderea numărului total al populației, a avut repercursiuni majore și asupra pieței forței de muncă.

În anul 2007, în regiune era un număr de 1.155.000 (persoane) populație ocupată, ceea ce reprezenta 12,35 % din totalul la nivel național. La nivelul regiunii, se remarcă o scădere accentuată în anii 2004 și 2005 și o creștere semnificativă în anul 2006, a populației ocupate.

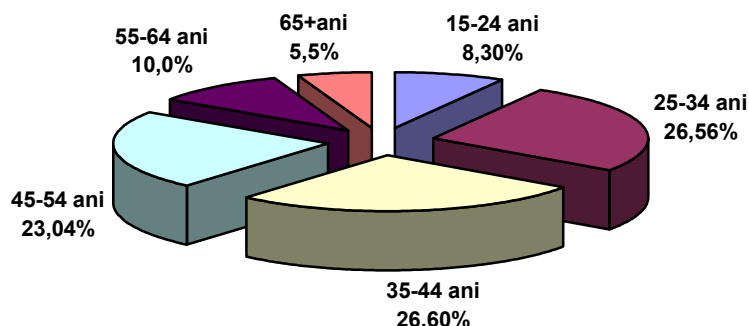
Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București— ediția 2008

În anul 2006, 26,8% din numărul populației ocupate reprezentau persoane în vârstă de 45-54 ani. În anul 2007, numai 23,04% din numărul populației ocupate reprezentau persoane în vârstă de 45-54 ani și 26,56% reprezentau persoane în vârstă de 25-34 ani.

Concluzia este că a crescut structura populației ocupate cuprinsă în grupa de vârstă 25-34 ani, care se situează la egalitate cu ponderea populației ocupate în vârstă de 35-44 ani și reprezintă ponderea cea mai mare a populației ocupate (în anul 2007).

Îmbătrânirea populației poate genera ieșirea de pe piața forței de muncă, a persoanelor ocupate în domenii importante: **domeniul cercetării**, în care se observă o scădere vertiginoasă a numărului de salariați, **învățământ pre-universitar**, industrie etc., și totodată nevoia de formare inițială și/sau continuă în domenii slab dezvoltate în prezent: asistență medicală specifică vârstei a III-a, activități de întreținere și profilactice, activități de socializare dedicate persoanelor vârstnice, activități de tip «part time».

Structura populației ocupate pe grupe de vârstă în anul 2007

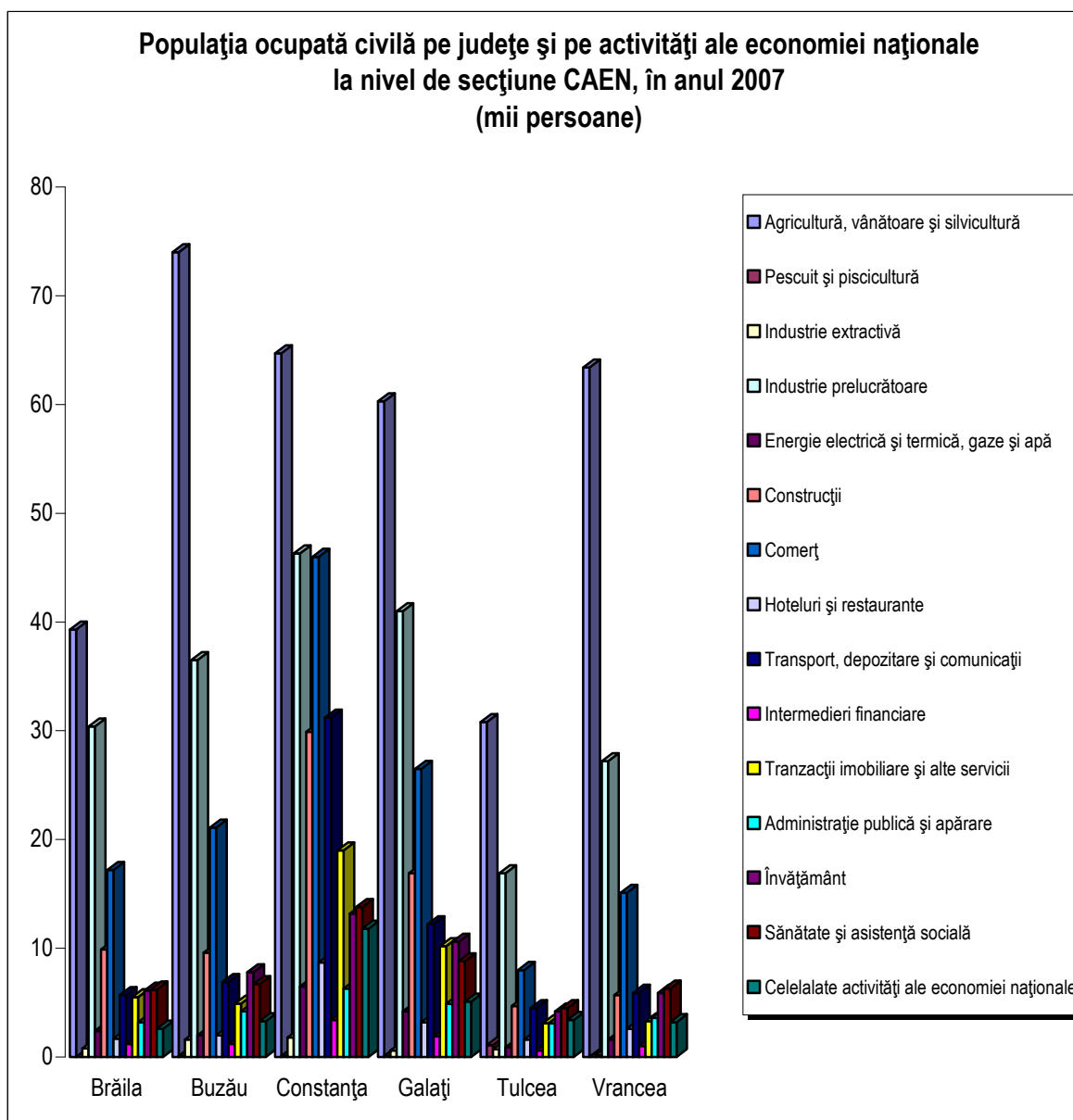
Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

Activitatea economică a regiunii în ultimii ani se caracterizează prin intrarea în declin a activităților industriale, generând lichidarea și/sau restructurarea marilor întreprinderi (cu impact negativ asupra șomajului) și înființarea de întreprinderi mici și mijlocii.

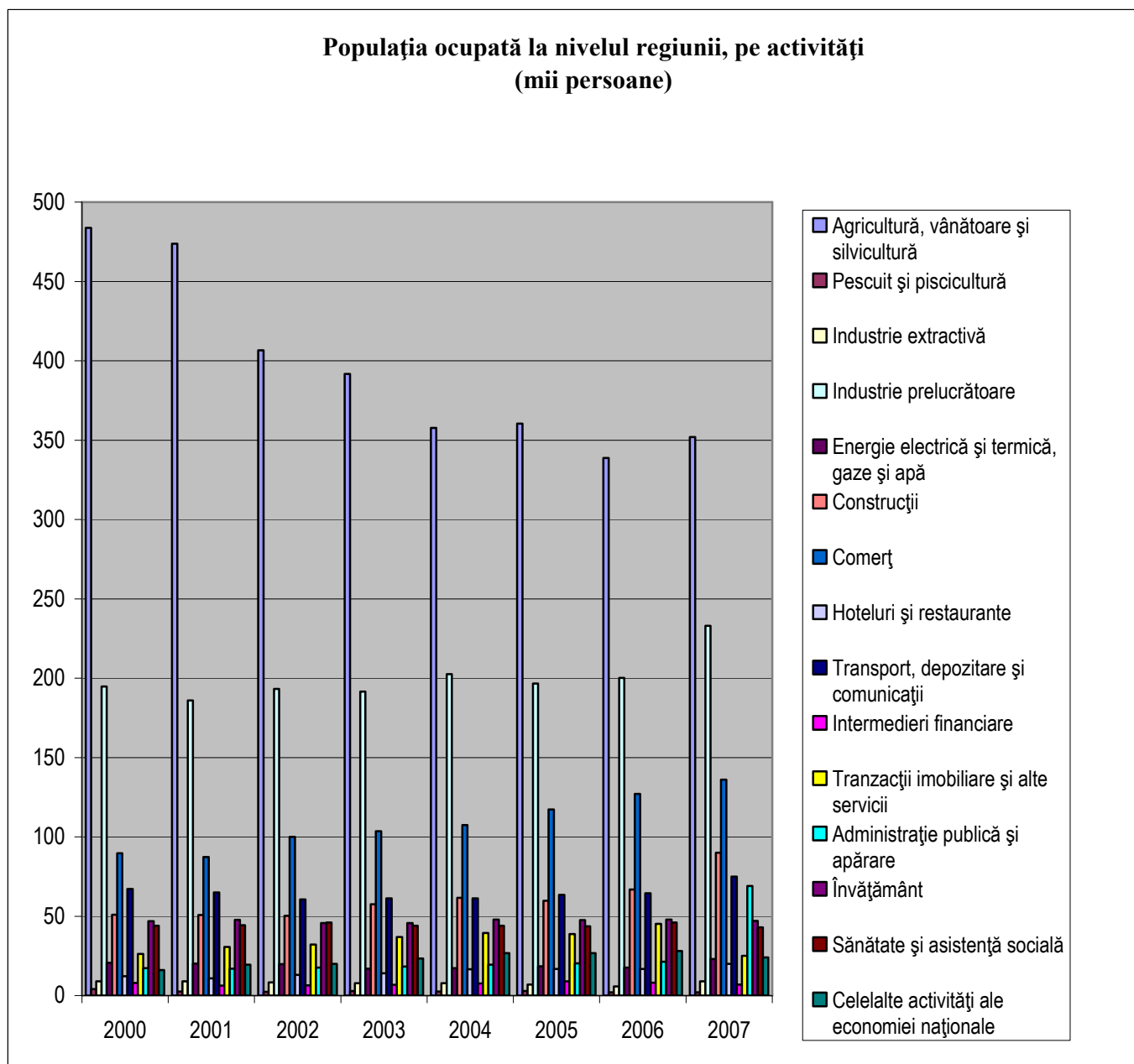
În ultimii ani, potrivit datelor statistice la nivel regional, ponderea în economia regiunii o dețin micro-întreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii. Majoritatea întreprinderilor mari activează în industria prelucrătoare, construcții, transport și depozitare.

Repartiția numărului populației ocupate pe activități ale economiei naționale la nivelul fiecărui județ din Regiunea Sud-Est, este evidențiată în următoarea ordine în funcție de domeniile economiei: agricultură, industrie prelucrătoare, comerț. În continuare se constată că intervin particularități de la un județ la altul în ceea ce privește ordinea domeniilor de activitate, în funcție de numărul populației ocupate. (Grafic nr.11)

Din analiza repartizării populației ocupate civile la nivelul județelor regiunii, se constată că agricultura joacă un rol important, având în vedere că acest domeniu rămâne o opțiune pentru investiții, iar mai mult de jumătate din terenurile fertile din Câmpia Bărăganului sunt situate în regiunea noastră. Sunt de asemenea și alte domenii ca industria prelucrătoare și comerțul, care dețin o pondere semnificativă a populației ocupate civilă.

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– edițiile 2001-2008
 „Statistica Teritorială”, INS, București, 2008.

În perioada 2000-2007 se constată că activitățile care concentrează cea mai mare parte a populației ocupate sunt: „Agricultură”, „Industrie prelucrătoare”, „Comerț”, „Transport, depozitare și comunicații”, „Construcții”, „Învățământ”, „Sănătate și asistență socială”. La nivelul anului 2007 agricultura deține prima poziție din punct de vedere structural, cu 30,48%, în timp ce activitatea industrială reunește numai 22,94%, din totalul populației ocupate (industria prelucrătoare fiind activitatea dominantă și concentrând prin procentul deținut de 20,17% majoritatea persoanelor ocupate în industrie).

În ultimii patru ani, se înregistrează o creștere semnificativă a numărului populației ocupate în „Construcții”, comparativ cu perioada 2000-2003 (când a cunoscut o stagnare). La această creștere au contribuit și investițiile realizate de investitorii străini la șantierul naval din regiune.

Trebuie susținut, în continuare, efortul de dezvoltare al sectorului „Servicii”, capabil să genereze noi locuri de muncă în contextul dezvoltării durabile. Chiar dacă se constată o creștere a populației ocupate în sectorul „Servicii” și o scădere accentuată a populației ocupate în „Agricultură” și în „Industrie”, agricultura concentrează cea mai mare parte a populației ocupate.

3.2.2 Șomajul

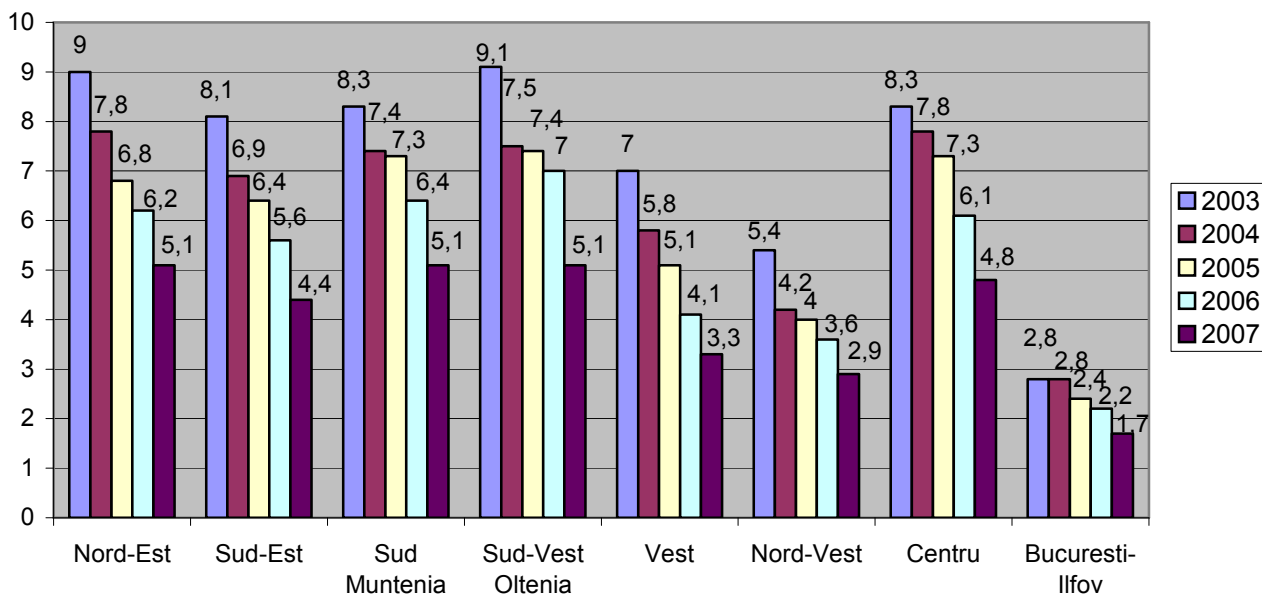
Numărul șomerilor înregistrați din România a scăzut ușor la 367.838 de persoane, în 2007, de la 460.495 persoane în anul 2006, conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii (BIM), conform datelor înregistrate de Institutul Național de Statistică.

Această tendință de scădere a șomajului în fiecare regiune este evidențiată în graficul 13, unde Regiunea Sud-Est se situează pe locul IV la nivel național. Scăderi spectaculoase s-au înregistrat în regiunile Sud-Vest Oltenia și Centru.

Schimbările structurale în economia Regiunii Sud-Est au determinat scăderea șomajului. Astfel, se observă o scădere semnificativă a ratei șomajului în regiune în 2004 față de 2003, care continuă și în următorii ani. În Regiunea Sud-Est rata șomajului a scăzut de la 8,1 % în 2003 la 4,4 % în 2007, regiunea situându-se în anul 2007 pe locul IV la nivel național după numărul de șomeri înregistrați.

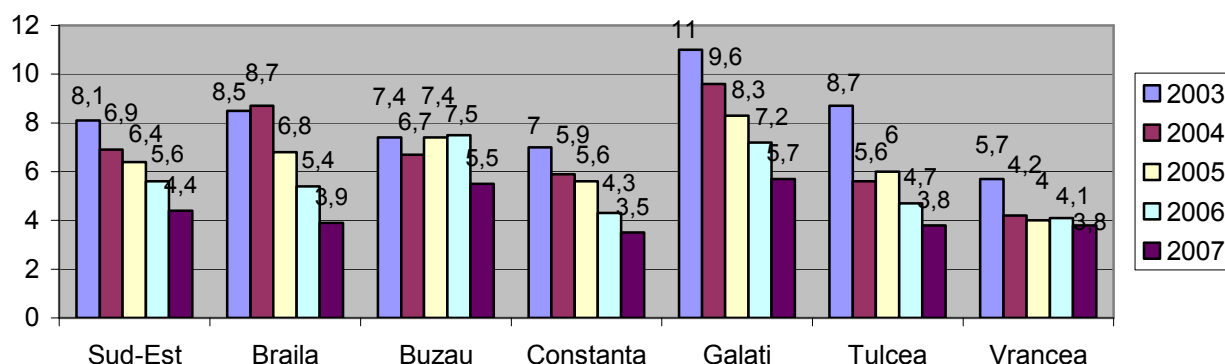
Grafic nr.13

Rata șomajului la nivelul regiunilor din România (%)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2004 – 2008

Evoluția ratei șomajului la nivel regional (%)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2004 - 2008

De asemenea, se observă o scădere a ratei șomajului în 2007 față de ultimii ani, în toate județele regiunii, cu excepția județului Buzău unde, după o scădere ușoară în 2004, nivelul șomajului a atins în 2005 din nou nivelul din 2003. La nivelul regiunii, cea mai mare rată a șomajului la sfârșitul anului 2007 s-a înregistrat în județul Galați (5,7%).

Din totalul șomerilor înregistrați, aproximativ 46,23% reprezintă șomeri de sex feminin, respectiv un număr de 22.416 persoane. În privința segmentelor de șomaj specifice, ponderea femeilor în total șomeri precum și a tinerilor în total șomeri la nivel regional depășesc valorile înregistrate la nivel național.

Șomajul afectează în principal persoanele cu nivel mediu de instruire și mai puțin pe cele cu studii superioare. Mișcările de pe piața forței de muncă din Regiunea Sud-Est urmează tendințele globale fiind o consecință firească a evoluției economice inegale. Criza forței de muncă se resimte în regiune, în țară, dar și în Uniunea Europeană și este înregistrată atât în ocupațiile cu grad ridicat de calificare și competență cât și în cele cu nivel scăzut de instruire. Declinul demografic înregistrat în ultimii ani pare să contribuie la accentuarea acestei crize. Soluția pare a fi adoptarea unei strategii concertate, prin care să se acționeze simultan pe mai multe planuri: economic, educațional și sanitar. Noua conjunctură internațională impune firmelor să devină competitive, să adopte strategii legate de schimbarea mentalității, a sistemului de organizare și de conducere a muncii, să ofere salarii mai atractive, să achiziționeze tehnologii performante. Acestea reprezintă, de fapt instrumentele prin care se poate crea nu doar o piață a muncii stabilă, ci și o *dezvoltare economică durabilă*.

3.3. Infrastructura de educație și infrastructura socială

3.3.1. Educația

În ceea ce privește educația la nivelul regiunii, se constată existența instituțiilor de învățământ de toate gradele (preșcolar, primar și gimnazial, liceal, profesional, postliceal, superior) aflate atât în sector public cât și privat, a centrelor de reeducare și reorientare profesională, inclusiv a instituțiilor de învățământ special pentru copiii cu deficiente. Ceea ce este important și trebuie să se sublinieze este lipsa

infrastructurii de învățământ în unele zone rurale izolate. Prin urmare, în aceste zone copiii familiilor sărace au acces limitat sau deloc în instituțiile de învățământ.

La nivel regional, în anul școlar 2007/2008 învățământul public s-a desfășurat în următoarele unități:

- 259 grădinițe (cu program normal, cu program prelungit și cu program săptămânal);
- 636 școli primare și gimnaziale (din care 633 școli în învățământul gimnazial);
- 178 unități de învățământ liceal;
- 26 unități de învățământ profesional;
- 14 unități de învățământ postliceal;
- 7 universități cu 54 facultăți.

Față de anul școlar 2005-2006 se observă o scădere alarmantă a numărului de grădinițe precum și a școlilor primare și gimnaziale.

În regiune învățământul superior de stat este prezent prin numeroase facultăți, principalele centre universitare fiind la Constanța și Galați. La Constanța sunt următoarele universități: Universitatea "Ovidius", Universitatea Maritimă, Academia Navală Militară "Mircea cel Bătrân", iar în centrul universitar Galați funcționează Universitatea "Dunărea de Jos" cu numeroase facultăți.

Învățământul superior privat este prezent în Galați prin Universitatea "Danubius", la Brăila prin Universitatea "Constantin Brâncoveanu", la Constanța funcționează Universitatea "Spiru Haret", având 2 facultăți, la Tulcea funcționează Universitatea Ecologică București, iar la Buzău funcționează Universitatea „George Barițiu” București cu Facultatea Științe Economice și Universitatea „Spiru Haret” funcționând cu 12 specializări la Centrul Teritorial Buzău.

Gradul de cuprindere școlară la toate nivelele a fost, în perioada 2004-2005, apropiat de gradul înregistrat pe țară. S-a înregistrat o creștere a gradului de cuprindere în învățământul superior. La acest fenomen a contribuit și dezvoltarea învățământului superior particular, care a cuprins în 2005 aproximativ 30% din numărul total de studenți. La nivelul anului 2007 se poate observa o creștere procentuală a numărului de studenți din învățământul superior privat și anume 40,3%.

Există diferențe foarte mari între gradele de cuprindere în diferite forme de învățământ. Acestea se pot explica prin faptul că sumele alocate de la bugetul de stat destinate învățământului primar pot fi considerate ca fiind mai bine focalizate în raport cu familiile cu venituri foarte scăzute, iar cele destinate învățământului superior tind să favorizeze mai ales grupurile cu venituri mai ridicate. Această regresivitate a serviciilor educaționale indică o inegalitate a șanselor copiilor proveniți din diferite medii sociale.

Având în vedere istoria bogată a regiunii, aflată la confluența vechilor regiuni istorice, dar și diversitatea minorităților naționale, zestrea culturală a Regiunii Sud-Est este extrem de bogată. Cultura este reliefată și prezentată de vestigiile arheologice, mănăstirile, muzee locale și județene, biblioteci, casele memoriale și teatrele presărate în toată regiunea. Trebuie menționat și faptul că în centrul Regiunii Sud-Est, mai exact la Brăila, se organizează, odată la doi ani, Concursul Internațional de Canto "Hariclea Darclée", eveniment de mare rezonanță atât în Europa cât și în toată lumea.

Diversitatea sectoarelor în restructurare și tendințele schimbătoare de pe piața forței de muncă conduc la necesitatea adaptării permanente a comportamentului actorilor sociali la mediul socio-economic intern și extern, inclusiv instituțiile de învățământ și pregătire profesională. Este necesar să se dezvolte un sistem de instruire profesională care să răspundă noilor nevoi, atât pentru persoanele tinere cât și pentru cele adulte și în special pentru femei și șomerii aflați în șomaj de lungă durată.

3.3.2. Serviciile de sănătate

Serviciile de sănătate au continuat să se degradeze de la an la an, atât din punct de vedere al dotării și cheltuielilor curente alocate acestora, cât și din punct de vedere al calității serviciilor.

Indicatorii ce reflectă calitatea și nivelul asistentei sanitare înregistrează o înrăutățire: numărul de paturi în spitale la 1.000 locuitori scade continuu în regiune în raport cu 1990, înregistrând o creștere în anul 2000. În anul 2005 se înregistrează un număr de 5,5 paturi la o mie de locuitori iar în anul 2007 5,9 paturi regiunea ocupând locul VI la nivel național.

Numărul de medici în regiune reprezenta în anul 2007 9,2 % din numărul total al medicilor la nivel național, (într-o ușoară creștere față de anul 2005, când numărul medicilor reprezenta 8,9%), din acest punct de vedere regiunea ocupând penultimul loc la nivel național.

Acești indicatori arată o serie de inegalități teritoriale în starea de sănătate și în asistență medicală. Sistemul sanitar nu a reușit să diminueze dezechilibrele între serviciile sanitare oferite în mediul rural și cele oferite în mediul urban.

Se înregistrează și o creștere a polarizării tipurilor de servicii de sănătate cât și a cheltuielilor per capita legate de acestea, în funcție de veniturile populației. Creșterea proporției de servicii de sănătate privată, neacoperite cu nici un fel de asigurare medicală, tinde să accentueze această polarizare. În ultimii ani în toate marile orașe din regiune au fost înființate instituții sanitare particulare.

În ceea ce privește numărul de spitale, regiunea ocupă locul VI la nivel național, cu doar 48 de spitale (10,7% din totalul la nivel național), toate spitalele fiind proprietate de stat. În regiune își mai desfășoară activitatea 14 policlinici, 30 dispensare medicale, 8 centre de sanatare, 853 farmacii (majoritatea aparținând sectorului privat). De asemenea, în regiune mai funcționează 1.243 cabinete medicale de familie, 1.226 cabinete stomatologice, 259 laboratoare medicale, 128 laboratoare de tehnică dentară.

Infrastructura de sănătate este slab reprezentată, dispensarele medicale au o dotare precară cu echipamente medicale și medicamente; în unele localități, mai ales din mediul rural, numărul cadrelor sanitare de specialitate este deficitar, în special al celor cu studii superioare, iar serviciile sociale pentru grupurile vulnerabile din punct de vedere socio-economic sunt foarte slab reprezentate în regiune, principala cauză fiind lipsa fondurilor necesare dezvoltării acestor servicii.

3.4. Alți factori socio-economici

3.4.1. Disparități intraregionale

Uneori, discrepanțele dintre județele din cadrul regiunii sunt mai mari decât disparitățile dintre regiuni. În ceea ce privește Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, industria construcțiilor navale este specifică acestei regiuni, șantierele de la Brăila, Galați, Tulcea, Constanța și Mangalia pun în valoare avantajul poziționării la Marea Neagră sau pe malul Dunării. Restructurarea industrială are un puternic impact negativ asupra economiei regiunii de dezvoltare Sud-Est, existând și ramuri industriale în declin, cum ar fi: industria prelucrătoare (în toate județele regiunii) și comerțul (Constanța, Galați, Vrancea).

Economia județului Constanța are un caracter complex, principalele ramuri cu ponderi fiind: activitatea portuară și transportul maritim, turismul, industria alimentară, comerțul, industria construcțiilor de mașini, industria chimică și petrochimică, industria energiei electrice și termice, industria de prelucrare a lemnului și a producerii hârtiei, industria confecțiilor. Distribuția agenților economici pune în evidență zona industrială situată pe axa Constanța-Năvodari, pe de o parte și zona industrială situată pe axa Constanța-Medgidia-Cernavodă, pe de altă parte.

După numărul total al agenților economici înmatriculați, municipiul Constanța ocupă locul al doilea pe țară, după București.

Datorită prezenței municipiului Constanța și a sectorului serviciilor diversificat și relativ dezvoltat, județul Constanța a suferit mai puțin impactul declinului economic general și a reușit să absoarbă mari părți din excedent. Activitatea turistică, deși are caracter sezonier, deține o pondere semnificativă din economia

județului Constanța. Portul Constanța este în momentul de față “plămânul” comerțului exterior al României, prin care este realizată cea mai mare parte a activităților de import și export. Companiile de operare din Portul Constanța prestează toate tipurile de servicii pentru manipularea mărfurilor generale, astfel, prin Portul Constanța pot fi tranzitate produse alimentare, băuturi și tutun, celuloză și hârtie, laminate, piese de schimb, ciment în saci și alte mărfuri.

Luând ca indicator produsele industriale, județul Galați este cel de-al patrulea centru industrial al României ca mărime la nivelul anului 2007.

Municipiul Galați este cel mai important centru român de industrie maritimă. Șantierul Naval “ Damen “ ansamblează și repară nave de până la 65.000 tdw.

Parte a celui mai mare grup mondial din industria de profil, combinatul Arcelor Mittal S.A. Galați este cel mai mare combinat siderurgic, iar împreună cu alte unități specializate, formează un sector metalurgic și siderurgic puternic. Poziția a treia în Top-ul 30 al Regiunii Sud-Est aparține distribuitorului de materiale de construcții “ARABESQUE” cea mai mare companie cu capital autohton. Galați este și unul din cele mai mari noduri de trafic comercial din România, conectat la principalele coridoare de comunicație europeană: pe cale fluvială la canalul Rhin-Main-Dunăre care leagă Marea Nordului de Marea Neagră; prin căile ferate se asigură transferul de la ecartamentul european către cel folosit în țările ex-sovietice.

În anul 2007 activitatea economică a orașului Tulcea este reprezentată în principal de industria metalurgică, de construcții, construcții de nave, industria prelucrării materialelor de construcții, industria prelucrării lemnului, industria textilă (confecții și pielărie), industria alimentară (pește, carne, lactate, vin, legume, fructe). În economia locală, agricultura deține o mică parte. Pe de altă parte, sectoarele de pescuit și industria prelucrării peștelui dețin un important rol datorită caracteristicilor speciale ale zonei și poziției geografice.

Turismul este un deziderat al dezvoltării județului Tulcea și constituie o prioritate pentru administrația publică locală. Relieful este caracterizat prin îmbinarea celei mai noi porțiuni din suprafața României cu cea mai veche unitate de relief din România respectiv Delta Dunării și Munții Măcinului.⁸

În plus față de problemele apărute din cauza restructurării industriale, județele Buzău și Vrancea se confruntă cu probleme în zona rurală, dacă luăm în considerare că procentul populației rurale în aceste județe este unul din cele mai mari din țară. Multă vreme agricultura a reprezentat, în județul Buzău, ramura de bază a economiei. Cu toate acestea, județul Buzău este singurul producător din România de echipamente și aparate pentru cale ferată, tot aici realizându-se cea mai mare parte din producția de cord metalic, sârmă și produse din sârmă. Se mai produc obiecte decorative din sticlă tip Galee, mobilă, textile, zahăr, ulei, vinuri.

Agricultura în Vrancea are cu adevărat o tradiție și reprezintă sursa principală a economiei județului dispusă pe cele 3 forme de relief: munte, deal și câmpie. Deși ponderea în Vrancea a deținut-o și o deține viticultura, situând-o astfel, pe primul loc în țară, agricultura nu se reduce numai la atât. Atât silvicultura cât și exploatarea agricole și îndeosebi, agricultura, reprezintă sursa principală pentru ramurile industriale cu pondere în economia județului respectiv industrializarea lemnului și industria alimentară.

Tabel nr.11

Populația pe sectoare economice la nivel regional, în anul 2007

Județe / regiune	Populație (nr. de locuitori)	Populația urbană (%)	Populația ocupată pe sectoare economice (mii persoane)			
			Industrie	Agricultură	Construcții	Servicii
Brăila	365628	65,0	33,6	39,3	9,9	49,4

⁸ Manual de Romania, nr.1/2008, realizat de NewsIn&The Money Channel

Buzău	488763	41,3	40,1	74	9,6	58,1
Constanța	718330	70,4	54,6	64,7	29,9	153,5
Galați	614449	56,5	45,8	60,3	16,9	83,4
Tulcea	250641	49,3	18,5	30,8	4,7	33
Vrancea	392619	37,8	29	63,4	5,7	46,9
Regiunea Sud Est	2830430	55,3	221,6	332,5	76,7	424,3

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008

Județele cu cea mai numeroasă populație din regiune sunt Constanța și Galați, la polul opus situându-se județele Brăila și Tulcea.

O cauza principală de disparitate în cadrul regiunii Sud-Est o reprezintă șomajul. În anul 2007, în regiunea Sud-Est rata șomajului (șomeri înregistrați) era de 4,4% față de 4,0% la nivel național în scădere față de anul 2005 când rata șomajului a fost 6,4%. Cele mai afectate județe din regiune sunt Galați (5,7%), Buzău (5,5%). Disparitatea poate fi măsurată și cu ajutorul altei variabile cum ar fi ponderea populației ocupate pe sectoare economice. Analizând acest indicator în cadrul regiunii se observă că cea mai mare parte a populației ocupate se concentrează în servicii (15%), agricultură (11,7%) și industrie (7,8%). Județele cu ponderea cea mai mare a populației ocupate pe domenii sunt Galați și Constanța pentru industrie, Buzău și Constanța pentru agricultură, Constanța și Galați pentru construcții, Constanța și Galați pentru servicii (Tabel nr.11). Față de anul 2005 când sectorul economic cu ponderea cea mai mare a populației era agricultura, în anul 2007 ponderea cea mai mare o au serviciile atât la nivel de regiune cât și la nivelul fiecărui județ.

Zonele tradițional subdezvoltate sunt caracterizate printr-o combinație de rate înalte ale unui șomaj structural și cu ponderi mari ale forței de muncă ocupate în agricultură. La acești doi factori se adaugă elemente care caracterizează tendințele actuale și de perspectivă, cum ar fi: migrarea către alte regiuni, în căutare de locuri de muncă, infrastructura slab dezvoltată (județul Tulcea), nivelul mai scăzut al investițiilor directe pe locuitor.

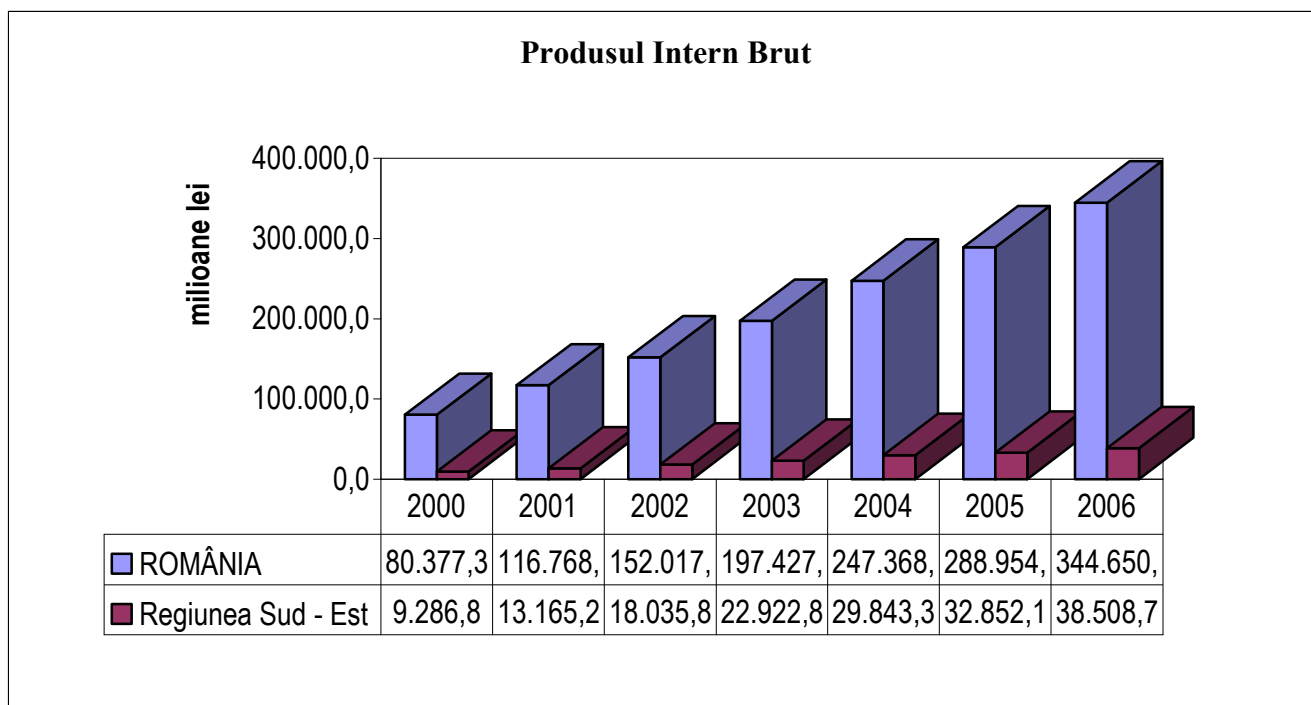
4. Profilul afacerilor la nivel regional

4.1. Trăsăturile cheie ale sectorului productiv

4.1.1. Produsul intern brut

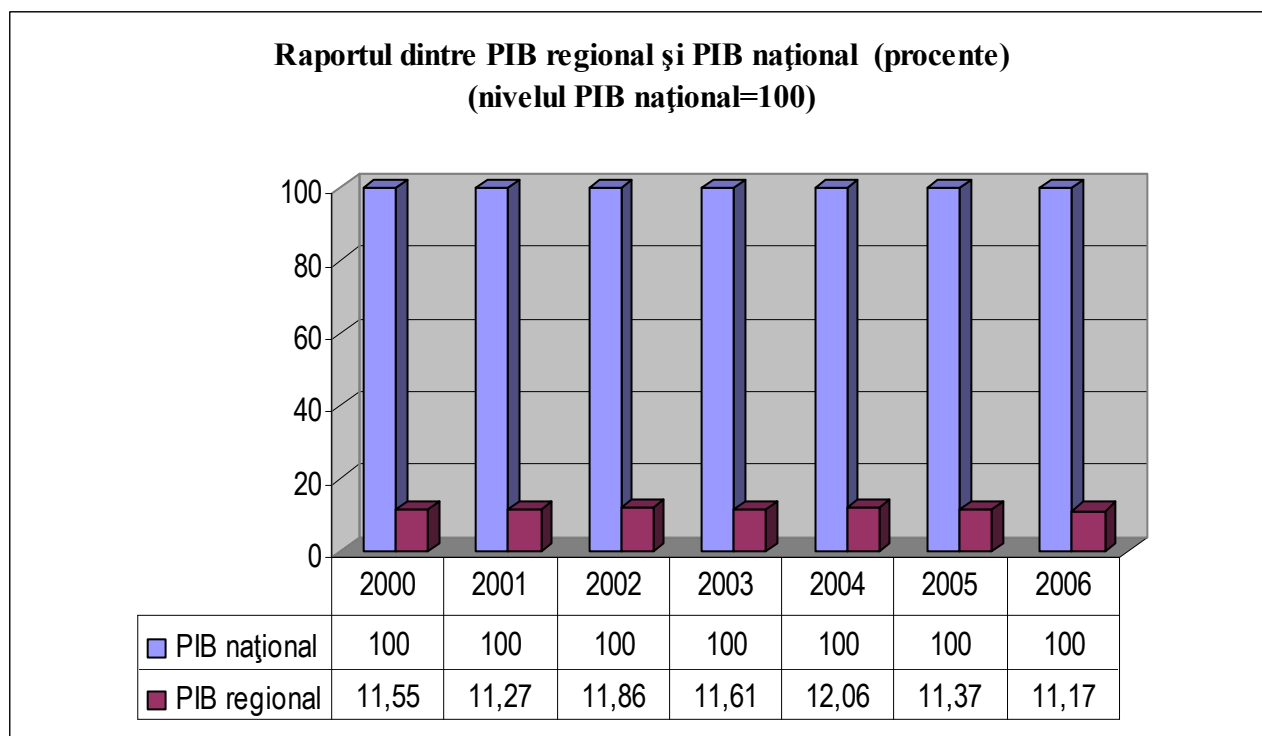
Cu un PIB care reprezintă 11,17% (2006) din economia țării, Regiunea Sud-Est se situează pe locul 6, în timp ce, pe locuitor acest indicator se situează sub media națională.

Până în 2003, productivitatea muncii din regiune deținea o poziție de mijloc între regiunile țării, cu valorile cele mai ridicate în județul Constanța.

*Sursa: „Statistica Teritorială”, INS, București– ediția 2008;
Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008*

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est a participat la realizarea PIB-ului României într-o proporție cuprinsă între 11,55 la începutul perioadei analizate, ajungând în 2006 la 11,17%.

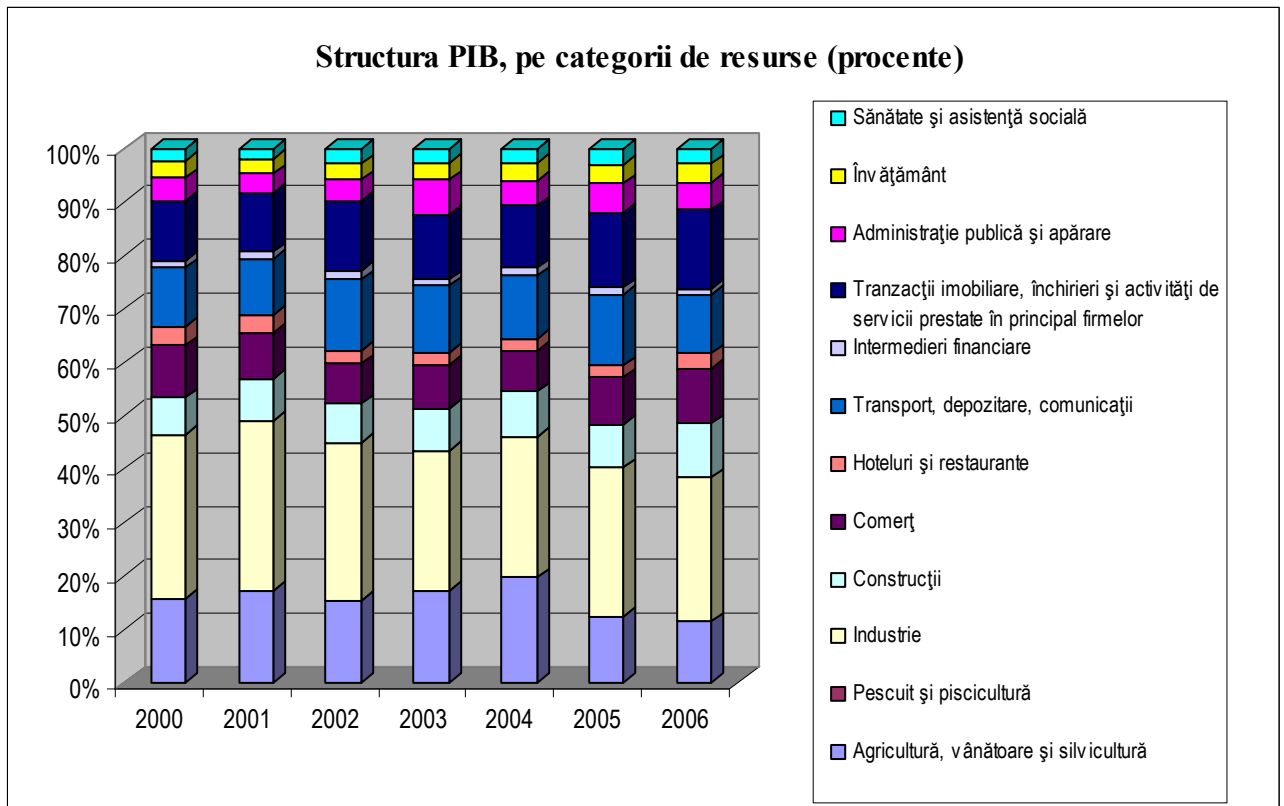

*Sursa: „Statistica Teritorială”, INS, București– ediția 2008
Anuarul Statistic al României, INS, București– ediția 2008*

4.1.2. Formarea PIB-ului sectorial

Specificul Regiunii Sud - Est îl reprezintă disparitățile dintre nodurile de concentrare a activităților industriale și terțiare (Brăila - Galați; Constanța - Năvodari), centrele industriale complexe, areale cu specific turistic (litoralul și Delta) și întinsele zone cu suprafețe de culturi agricole și viticole (Buzău, Focșani).

Grafic nr.16

Sursa: „Statistica Teritorială”, INS, București— ediția 2008,
Anuarul Statistic al României, INS, București— ediția 2008

Ponderile principalelor sectoare de activitate la realizarea produsului intern brut regional (PIB) au avut evoluții diferite. Astfel, în anul 2002, sectoarele „Construcții”, „Transport, depozitare, comunicații” și Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor” au înregistrat creșteri ale ponderilor în PIB regional față de anul 2000, în timp ce sectoarele „Comerț”, „Hoteluri și restaurante”, „Agricultură, vânătoare și silvicultură”, au înregistrat diminuări ale ponderilor în PIB regional.

În perioada 2003-2004 sectoarele „Industria”, „Hoteluri și restaurante” și „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor” cunosc o diminuare a ponderii în PIB, în timp ce sectoarele „Agricultură, vânătoare și silvicultură”, „Construcții” și „Comerț”, au înregistrat creșteri ale ponderilor în PIB regional.

La nivelul anilor 2005-2006 se remarcă o scădere accentuată a sectorului „Agricultură, vânătoare și silvicultură” față de nivelul anului 2004. Industria deține cel mai mare procent din PIB în fiecare an, iar ponderea aferentă anului 2006 (23,7%) este mai mare decât ponderea aferentă anului 2004. Următorul sector cu pondere ridicată în PIB-ul regional al anului 2006 este reprezentat de „Tranzacții imobiliare,

închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor”(12,95%). „Construcțiile”, „Comerțul”, „Hotelurile și restaurantele” înregistrează în anul 2006 ponderi mai mari decât în anul 2004, cea mai mare creștere fiind cea aferentă sectorului „Comerț”(9,11% față de 6,83%).

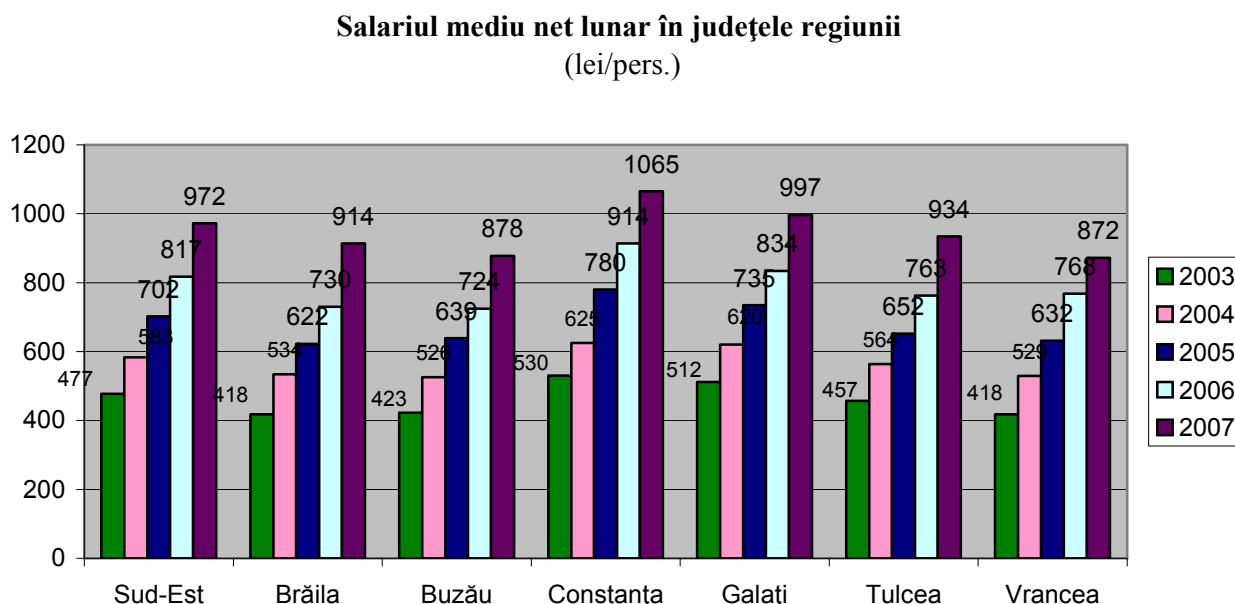
Se constată că evoluția alternantă a valorii PIB-ului a fost rezultatul direct al privatizării, cât și al lichidării acelor întreprinderi de stat care s-au dovedit lipsite de viabilitate economică, al efortului investițional intern și extern în restructurări, modernizări și re tehnologizări și, nu în ultimul rând, al mutațiilor structurale majore din economia națională și a regiunii.

4.1.3. Veniturile populației

În anul 2007 veniturile totale ale populației regiunii (528,32 lei lunar/persoană) se situează mult sub media națională (-8,55%). Se constată o creștere alarmantă a diferenței dintre cele două categorii de valori în ultimii doi ani, procentul aferent anului 2005 fiind puțin sub media națională (-0,9%).

Salariile contribuie cu 49,2% la formarea veniturilor totale ale populației regiunii.

Grafic nr.17

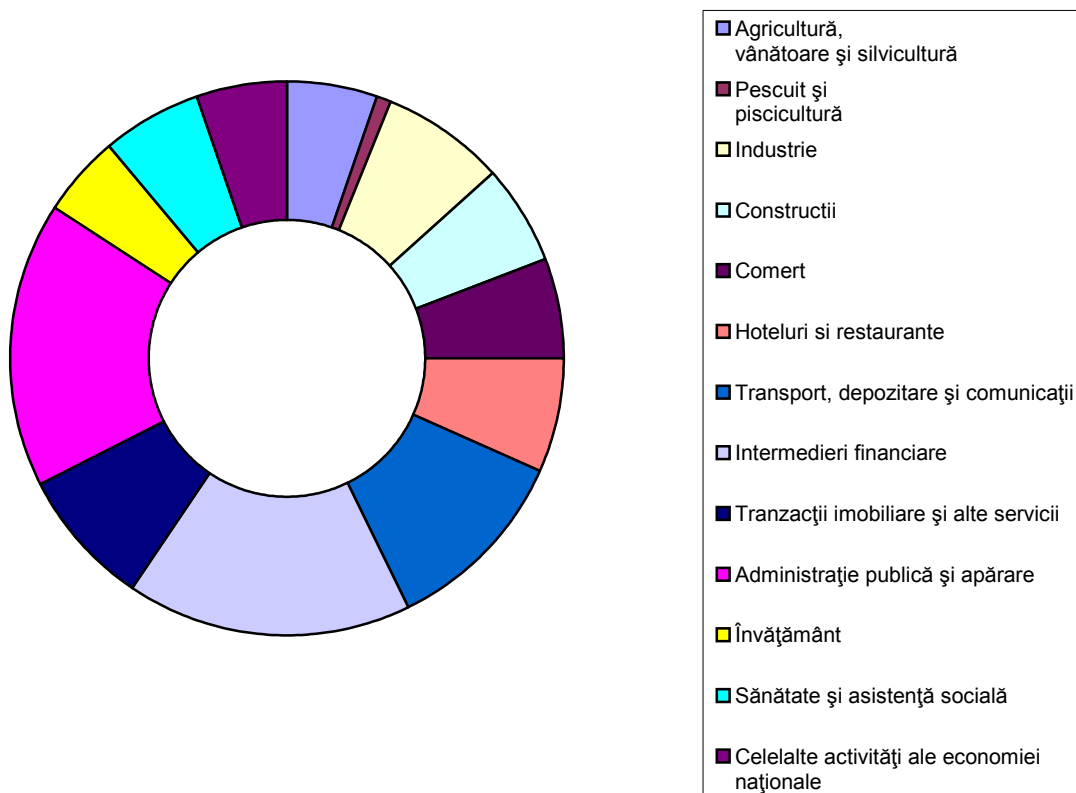

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS, București – edițiile 2005- 2008

Câștigul salarial mediu net lunar din Regiunea Sud-Est a crescut de la 817 lei/persoană în 2006 la 972 lei/persoană în 2007, datorită unor modificări semnificative în sectoarele: „Intermedieri financiare”, „Administrație publică și apărare”, „Transport, de pozitare și comunicații”, „Tranzacții imobiliare și alte servicii”, „Industrie”. (Grafic nr.18).

Grafic nr.18

Evoluția câștigului salarial nominal net în regiune în perioada 2006-2007

Din total cheltuieli bănești la nivelul anului 2007, cele aferente produselor alimentare reprezintă 22,1%, cheltuielile pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare 22%, iar cele pentru plata serviciilor 16,8%.

Tabel nr.12

Denumire cheltuieli	Valoare	UM
Cheltuieli totale-persoană în România	528,12	Lei
Cheltuieli totale-persoană în regiune	503,4	Lei
Cheltuieli bănești pentru cumpărarea de alimente și băuturi consumate	22,1	%
Cheltuieli bănești pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare	22	%
Cheltuieli bănești pentru plata serviciilor	16,8	%

Cheltuielile totale lunare pe persoană din regiune au fost în anul 2007 mai mici decât media pe țară (-4,7 %).

4.2. Analiza activității sectoarelor economice

4.2.1. Agricultură și mediul rural

Prin tradiție Regiunea Sud-Est este o zonă agricolă. Condițiile pedoclimatice din regiune favorizează cultivarea porumbului (în principal în nord), a grâului (în special în centrul regiunii), a orzului, a plantelor

industriale, a florii soarelui (regiunea ocupă locul I la nivel național; Constanța se află pe locul I și Brăila, pe locul II dintre toate județele țării). Suprafața agricolă reprezintă peste 65,21% din totalul suprafeței regiunii, iar suprafața arabilă reprezintă 78,2% din totalul suprafeței agricole. La aceasta au contribuit și lucrările de îmbunătățiri funciare executate în Balta Brăilei, în special asanări, ce au permis reintroducerea în circuitul producției agricole a unei suprafețe importante de soluri aluvionare. Astfel, în Regiunea Sud-Est se află a doua exploatare agricolă ca mărime din România, pe primul loc situându-se Regiunea Sud-Muntenia a cărei suprafață agricolă reprezintă 71% din suprafața totală.

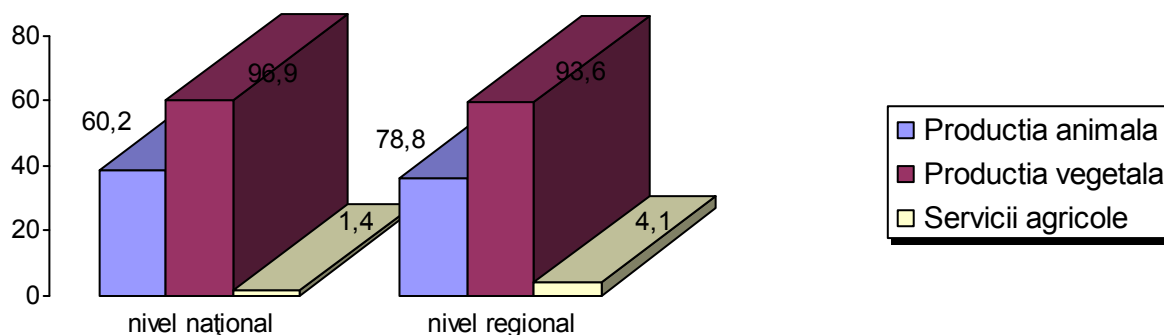
În pofida potențialului agricol ridicat, capacitatea de prelucrare a produselor agricole nu este foarte ridicată. Fragmentarea suprafețelor arabile în porțiuni mici este un alt obstacol în calea dezvoltării agriculturii. Potențialul economic scăzut al micilor ferme și managementul ineficient al exploatărilor agricole au determinat subdezvoltarea sectorului de prelucrare a produselor agricole.

Agricultura deține o pondere importantă în economia regiunii, 30,47% din populația ocupată a regiunii fiind ocupată în acest sector. Sectorul privat deține cea mai mare pondere a terenului agricol și totodată produce cea mai mare parte a producției agricole (95,26% din producția agricolă totală a regiunii, în 2007).

În anul 2007 producția agricolă în regiune a înregistrat o valoare de 6524967 mii RON, reprezentând 13,68% din producția agricolă la nivel național. Componenta producției agricole regionale a fost similară cu cea națională (Grafic nr.19).

Grafic nr.19

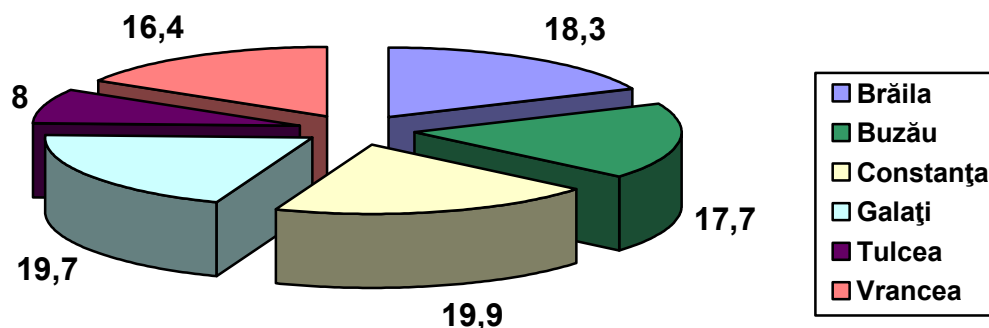
Componenta producției agricole (animală și vegetală) regionale comparativ cu producția agricolă națională

Valoarea totală a producției agricole situează regiunea în anul 2007, pe locul V la nivel național.

În anul 2007 producția agricolă regională era în proporție de 95% în proprietate majoritar privată, situându-se sub valoarea procentuală corespunzătoare la nivel național (96 %).

**Contribuția județelor din regiune la producția agricolă
(Valoarea totală: 6.524.967 mii lei)**

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Culturile agricole reprezintă o caracteristică principală a regiunii, regiunea ocupând în anul 2007, primul loc în producția de leguminoase pentru boabe, mazăre, plante uleioase, floarea-soarelui, legume, tomate, pepeni, struguri, locul II în producția de fasole boabe și locul IV la nivel național în producția de cereale pentru boabe.

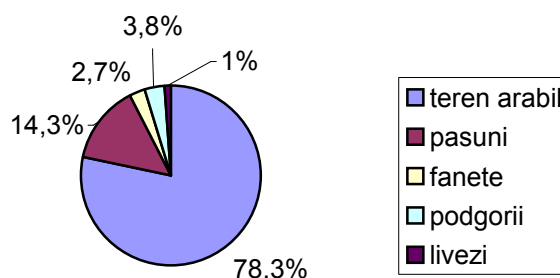
Regiunea Sud-Est se situează pe primul loc în țară, în ultimii ani, în ceea ce privește suprafața viilor pe rod, deținând 40,2% din suprafața viticolă a țării (numai județul Vrancea deține peste 12,5% din suprafața viticolă a țării). Regiunea Sud-Est este recunoscută, atât pe plan intern cât și pe plan extern, prin calitatea vinurilor provenite din podgorii renumite, care se găsesc pe tot cuprinsul regiunii: Panciu, Odobești, Pietroasele, Nicorești, Niculițel, Murfatlar, Însurăței.

Producția animală obținută reprezintă 12,33% din producția națională. Numărul animalelor existente la sfârșitul anului 2007 a fost de 320 mii capete bovine (locul V la nivel național), 885 mii capete porcine (locul IV la nivel național), 1.490 mii capete ovine (locul II la nivel național), 208 mii capete caprine (locul I la nivel național), 146 mii capete cabaline (locul II la nivel național) și 13.077 mii capete păsări (locul III la nivel național).

În ceea ce privește zootehnia, regiunea ocupă primul loc la producția de carne de ovine și caprine și la producția de lână, locul IV la producția de carne de porcine, locul II la nivel național la producția de ouă și locul V la producția de carne de pasăre.

Volumul de lemn recoltat în anul 2007 în regiune era de 1.160,1 mii m³, reprezentând 6,7% din volumul de materie lemnoasă exploatată la nivel național, regiunea situându-se pe penultimul loc între regiuni.

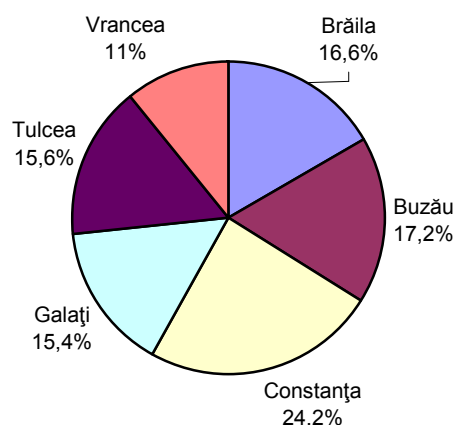
Repartizarea suprafeței agricole regionale pe categorii de folosință
(Total 2.332.055 ha)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Suprafața agricolă a regiunii (2.332,05 mii ha) reprezintă 15,85 % din suprafața agricolă a țării, situându-se pe locul doi la nivel național, după Regiunea Sud-Muntenia. Suprafața agricolă a regiunii reprezintă 65,2% din suprafața totală a acesteia.

Repartizarea suprafeței agricole regionale pe județe

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

S-au constatat în ultimii ani ușoare creșteri ale suprafețelor arabile, a pășunilor și a livezilor, concomitent cu scăderi ale suprafețelor fânețelor și viilor.

Județul *Brăila* se remarcă prin calitatea solurilor (cernoziomuri) unde se obțin producții mari la porumb (locul I la nivel regional), floarea-soarelui, soia, cereale pentru boabe (locul I la nivel regional și locul VII la nivel național), leguminoase pentru boabe și mazăre (locul I la nivel național), valoarea producției agricole vegetale reprezentând 2,07% din producția agricolă vegetală a țării. Suprafața amenajată pentru irigat deține peste 99,55% din totalul suprafeței agricole.⁹

La sfârșitul anului 2007 efectivele de porcine înregistrau 250.965 capete, reprezentând locul I la nivel regional. În localitatea Râmnicelu se află un depozit de armăsari care a fost înființat în anul 1905, făcând parte din domeniul regal al prințului Șuțu și având ca destinație inițială creșterea bovinelor și a cailor de tracțiune. În prezent depozitul este o subunitate a Regiei Naționale a Pădurilor prin Direcția Silvică Brăila. Unitatea dispune de un număr de 88 capete din speciile: lipitan, arabă, trăpaș, semigreu, furiosul.¹⁰

Multă vreme în județul *Buzău* ramura de bază a economiei era agricultura. Suprafața agricolă la sfârșitul anului 2007, a fost de 402 mii ha, din care teren arabil 64%. În zona de câmpie, unde predomină cernoziomul, există condiții favorabile cultivării cerealelor, florii soarelui, sfeclei de zahăr, cartofului și legumelor. La producția de fasole boabe ocupă locul III la nivel național. În zona colinară, predomină plantațiile de vie (locul III la nivel național, la suprafețele viilor pe rod), cunoscute mai ales prin podgoriile Dealu Mare și Dealul Călnăului, specializat în producerea vinurilor roșii. Condițiile favorabile existente în județ au creat posibilitatea dezvoltării zootehniei. La sfârșitul anului 2007, efectivele de bovine erau de 79.783 capete, ocupând locul I la nivel regional, iar efectivele de păsări erau de 4.038.234 capete, ocupând locul I la nivel regional și locul II la nivel național. Pe raza județului își desfășoară activitatea două herghelii pentru creșterea cailor de rasă (la Rușețu - rasele semigreu românesc, trăpașul românesc, și la Cislău - rasa pur sânge englez la cea de a doua), o stațiune de cercetare și creștere a bovinelor (Dulbanu-Amaru) și o stațiune de creștere și cercetare a oilor de rasă.¹¹

Agricultura este un sector secundar în județul *Constanța*. În anul 2007, suprafața arabilă a fost de peste 86% din întreaga suprafață agricolă a județului. Deține locul I la nivel național la culturile de plante uleioase și floarea soarelui, locul II la nivel național la producția de orz, leguminoase pentru boabe, mazăre, iar la producția de grâu ocupă locul III la nivel național. Atât producția de piersici și nectarine cât și cea de caise și zarzăre ocupă locul I la nivel național. La sfârșitul anului 2007, efectivele de animale au fost: 299.058 capete ovine (locul II la nivel regional și locul IX la nivel național), 71.911 capete caprine (locul I la nivel național), 41.330 capete bovine. Herghelia din Mangalia se află în administrația Direcției Silvice Constanța, deține 588 de hectare și este populată numai de cai de rasă: 354 de cai rasă pursânge arab și semigreu, precum și de opt ponei. Hipodromul Mangalia, unicul din țară special conceput pentru cursele de galop, se întinde pe o suprafață de 19 hectare și dispune de 500 de locuri pentru urmărirea curselor.¹²

Agricultura constituie una din componentele principale ale peisajului geografic din județul *Galati*, fiind totodată una din cele mai vechi activități economice ale populației. Suprafața agricolă la sfârșitul anului 2007 a fost de 358,5 mii ha din care teren arabil 293,1 mii ha. Pădurile și alte terenuri cu vegetație forestieră ocupau 7,8% din totalul suprafeței la nivel regional. Poziția natural-geografică a județului și condițiile climatologice au permis ca succesiunea introducerii culturilor de câmp și a creșterii animalelor în practica agriculturii să se integreze, să se dezvolte intensiv. În anul 2007, producția de cereale boabe a fost de 194,1 mii tone, floarea-soarelui de 19,1 mii tone, iar cea de legume 237,8 mii tone (locul I la nivel național). De asemenea, producția de tomate și producția de pepeni ocupă locul I la nivel național, iar la producția de fasole boabe deține locul IV la nivel național. Creșterea animalelor este și ea o ocupație străveche, practică de la păstorit până la ferme moderne de creștere în stabulație. Efectivele de cabaline

⁹ <http://www.portal-braila.ro>, site-ul Consiliului Județean Brăila

¹⁰ <http://dsbraila.rosilva.ro>

¹¹ <http://dsbuzau.rosilva.ro>

¹² www.mangalia.ro

din județ dețin locul VII la nivel național. Herghelia Tulucești s-a înființat în anul 1989 și a fost populată în anul 1998 cu material biologic de înaltă valoare genetică din varietatea rasei gidran: 224 capete.¹³

Agricultura este o ocupație în județul *Tulcea*, alături de pescuit și extracția pietrei. Terenurile agricole ocupau, în anul 2007, 363,9 mii ha - respectiv 42,8% din suprafața județului fiind în majoritate teren arabil, 291,2 mii ha. La sfârșitul anului 2007, efectivele de ovine se aflau pe primul loc la nivel regional și pe locul VI la nivel național, iar efectivele de caprine ocupau locul II la nivel regional și locul V la nivel național.

Terenurile agricole ale județului *Vrancea* se întind pe fâșia cuprinsă între malul drept al Siretului și poalele dealurilor subcarpatice ale Munților Vrancei. Agricultura la sfârșitul anului 2007, ocupa 255,6 mii ha, adică 52,63% din suprafața județului. Majoritatea (57,9%) zonelor agricole ale județului au fost ocupate de terenuri arabile pentru culturi, însă 10,6% (27,2 mii ha) au fost ocupate de podgorii și pepiniere pentru vița de vie, fiind cea mai mare zonă viti-vinicolă, ca producție și suprafață din România, exportator în Europa, America și Japonia. Sectorul privat deținea, la sfârșitul anului 2007, 88,1% din suprafața agricolă a județului. Pădurile și vegetația forestieră ocupau la aceeași dată 193,2 mii ha (2,9% din suprafața împădurită a României), reprezentând 39,8% din suprafața județului. La producția de struguri județul ocupa primul loc atât la producția totală 196.458 tone, adică 22,5% din producția de struguri a întregii țări, având cea mai mare suprafață cultivată cu vii la nivel național. Pentru valorificarea vinurilor vrâncene și promovarea lor pe piețele europene și mondiale, se organizează anual la Focșani Festivalul Bachus.¹⁴ Relieful județului este benefic pentru zootehnie, la sfârșitul anului 2007, efectivele de animale numărând 59 mii capete bovine, 96 mii capete de porcine 169 mii capete ovine, 18 mii capete caprine (în creștere față de anii anteriori).

4.2.2. Sectorul secundar - industria și profilul activităților de producție

În anul 2006 valoarea adăugată brută al sectorului industrial (incluzând sectorul construcțiilor) era de 12.546 milioane lei, reprezentând 37% din valoarea adăugată brută la nivel regional.

Numărul de angajați în sectorul industrial și sectorul construcțiilor la nivel regional, era în anul 2007 de 355 mii persoane, înregistrând de la an la an o scădere continuă. (Tabel nr.12).

Majoritatea investițiilor străine în regiune sunt concentrate în industria construcțiilor navale, în industria alimentară și în industria ușoară.

Tabel nr.13

Evoluția numărului de întreprinderi și a numărului de angajați în industrie și construcții la nivel regional

		Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Energie electrică, termică, gaze, apă	Construcții
Nivel regional 2002	Nr. unități	50	5.016	53	1.944
	Nr. angajați (mii pers.)	8,3	193,3	19,8	50,2
Nivel regional 2003	Nr. unități	70	5.429	101	2.245
	Nr. angajați (mii pers.)	5,1	190,2	19,5	46,8
Nivel regional 2004	Nr. unități	75	5.884	102	2.646
	Nr. angajați (mii pers.)	4,6	187,5	18,5	50,1

¹³ www.silvagalati.ro

¹⁴ www.focsani.info

Nivel regional 2005	Nr. unități	78	6.165	103	3.060
	Nr. angajați (mii pers.)	4,6	180,6	18,4	50,8
Nivel regional 2006	Nr. unități	84	6.244	104	3.658
	Nr. angajați (mii pers.)	10	231	23	66
Nivel regional 2007	Nr. unități	102	6.393	119	4.837
	Nr. angajați (mii pers.)	9	233	23	90
Nivel național 2007	Nr. unități	903	59.945	615	46.925
	Nr. angajați (mii pers.)	85	1.462	129	431

Sursa: Calculații ale ADR Sud-Est pe baza datelor din Anuarul Statistic al României – edițiile 2003-2008

Industria și serviciile sunt concentrate în principalele centre urbane. În cadrul regiunii există unități industriale cu o bogată activitate, cum sunt:

- Industria petrochimică este reprezentată prin Combinatul de la Năvodari;
- Industria metalurgică în Galați și Tulcea;
- Industria constructoare de mașini în Brăila, Buzău, Constanța, Tecuci;
- Industria construcțiilor navale și platforme de foraj marin la Galați, Constanța, Brăila, Tulcea, Mangalia;
- Industria materialelor de construcție în Medgidia;
- Industria confecțiilor în Brăila, Buzău, Constanța, Focșani, Galați, Tulcea;
- Industria alimentară este prezentă în majoritatea orașelor.

Principalele caracteristici ale industriei regiunii:

- este concentrată în marile orașe și foarte puțin prezentă în mediul rural;
- industria prelucrătoare deține ponderea în privința cifrei de afaceri, a investițiilor brute și nete și a numărului de angajați în raport cu celelalte activități industriale.

4.2.3. Sectorul terțiar - Profilul industriei serviciilor

Valoarea adăugată generată de sectorul serviciilor în regiune în anul 2006 a fost de 17.451 milioane lei, reprezentând 51,5% din valoarea adăugată regională. În acest sector valoarea adăugată a înregistrat o creștere de 125,5% în anul 2006 față de valoarea adăugată brută aferentă anului 2002.

Numărul de angajați în acest sector în regiune a crescut în anul 2007 cu cca 30,6%, față de anul 2002, având totuși o valoare mai mică decât în anul 2006. O prezentare detaliată a numărului de întreprinderi în sectorul serviciilor împreună cu numărul de angajați din acest sector în perioada 2002-2007 este dată în tabelul următor:

Tabel nr.14

Evoluția numărului de întreprinderi și a numărului de angajați pe categorii de resurse la nivel regional

Nr. unități/Nr. angajați	Comerț	Hoteluri și restaurante	Transport, depozitare și	Tranzacții imobiliare	Învățământ	Sănătate și	Alte activități	Total
--------------------------	--------	-------------------------	--------------------------	-----------------------	------------	-------------	-----------------	-------

(mii persoane)				comunicații			asistență socială	de servicii	
2002	Nr. unități	24.987	2.251	2.645	2.687	108	620	732	34.030
	Nr. angajați	100	13,1	60,5	32,2	45,7	46	44,1	341,6
2003	Nr. unități	25.333	2.396	3.216	3.888	115	742	999	36.689
	Nr. angajați	103,6	14,1	61,3	36,9	45,7	44	48,3	353,9
2004	Nr. unități	27.268	2.583	3.779	5.046	126	896	1.126	40.824
	Nr. angajați	101,5	15,5	55,5	30,0	0,6	2,6	8,3	214
2005	Nr. unități	28.348	2.842	4.302	5.983	148	980	1.246	43.849
	Nr. angajați	922,15	114,7	363,9	370,1	6,6	26,3	85,5	1.889,4
2006	Nr. unități	29.048	2.972	4.588	6.760	173	1.052	1.375	45.968
	Nr. angajați	122	20	79	30	57	45	114	467
2007	Nr. unități	29.576	3.184	5.010	7.681	223	1.119	1.539	48.332
	Nr. angajați	136	20	75	25	47	43	100	446

Sursa: Calculații ale ADR Sud-Est pe baza datelor din Anuarul Statistic al României – edițiile 2003-2008

În perioada 2002-2007 numărul unităților active din comerț din regiune reprezenta 73% - 61% din numărul unităților active care aparțin sectorului serviciilor din regiune. Majoritatea întreprinderilor din sectorul comerțului la nivel regional aveau până la 9 angajați.

Tabel nr.15

Cifra de afaceri în sectorul serviciilor comparativ cu nivelul național

- milioane lei

Tipul serviciilor	Nivelul național	Nivelul regional
Comerț cu ridicata și amănuntul	327.884	28.883
Hoteluri și restaurante	8.921	1.193
Transport, depozitare și comunicații	54.688	5.524
Tranzacții imobiliare	46.962	2.096
Învățământ	429	36
Sănătate și asistență socială	1.961	179
Alte activități	9.578	746

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

4.2.4. Turismul

Turismul în regiune este diversificat, aici existând aproape toate tipurile de turism: turism de litoral, montan, de croazieră, cultural, de afaceri, turism ecologic, balnear, agroturism, de agrement, de week-end, pescuit sportiv și de vânătoare, practicarea sporturilor nautice.

Turismul în regiune este caracterizat de existența unor resurse naturale specifice, cum ar fi litoralul Mării Negre și Delta Dunării. De asemenea, în Regiune se află stațiuni balneo-climaterice renumite în țară (Lacu Sarat, Techirghiol, Sărata Monteoru, Balta Albă, Soveja), pensiuni agro-turistice (în special în zonele montane și în Delta Dunării). Turismul cultural este prezent în Regiune, în special prin mănăstirile din nordul Dobrogei și din munții Buzăului și ai Vrancei, precum și prin vestigiile culturale (situri arheologice, case memoriale).

O caracteristică a regiunii este potențialul turistic ridicat, ce este asigurat de existența unor lacuri naturale cu proprietăți terapeutice, de vulcanii noroiși, de rezervația Biosferei din Delta Dunării și de litoralul Mării Negre. Regiunea concentrează cca. o treime din structurile de cazare turistică ale țării a căror capacitate de cazare în 2007 era de 132.922 locuri. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare își menține cel mai ridicat nivel din țară pe întreaga durată a anului (41,8% în anul 2007, față de media națională de 36%). În anul 2007 Regiunea Sud-Est a avut un număr total de 1.231.058 turiști dintre care 129.267 cetățeni străini.

Regiunea ocupă primul loc în ceea ce privește capacitatea de cazare (46,9 % din valoarea totală la nivel național) și locul II la numărul de turiști cazați (28,8 % din valoarea totală la nivel național).

Cel mai bine reprezentat este turismul de pe litoralul Mării Negre, ce include 13 stațiuni cu 998 structuri de primire turistică, situate de-a lungul a 70 de km de coastă între stațiunile Năvodari și Mangalia.

La nivelul anului 2007, peste 91% din capacitatea de cazare turistică a Regiunii Sud-Est, se regăsește în stațiunile de pe litoralul Mării Negre (care nu este valorificat decât 2-3 luni/an). Având în vedere capacitatea mare de cazare turistică, regiunea ocupă locul II la numărul de turiști cazați în structurile de cazare (numărul înnoptărilor în structurile de cazare turistică reprezintă 25,70% din totalul înnoptărilor la nivel național, fiind în ușoară scădere față de anii anteriori). Constanța ocupă locul I în regiune cu 926,2 mii persoane în anul 2007, iar Delta Dunării înregistrează un număr de 50.986 călătorii ale rezidenților cu o durată de 4-7 înnoptări.

Regiunea mai prezintă un cadru propice pentru practicarea agroturismului, care a luat amploare în județele Buzău (Gura-Teghii, Lopatari, Bisoca, Catina, Calvini), Tulcea (Delta Dunării) și Vrancea (Soveja, Lepșa). În perioada 2002-2005 numărul unităților active din turism a crescut cu 79%, iar în perioada 2005-2007 a crescut cu 1,55%.

În Regiunea Sud-Est ariile protejate cuprind 608.931 ha, unele dintre acestea fiind situate total sau parțial pe teritoriul regiunii (tabel nr.15).

Tabel nr.16

Situația Parcurilor Naționale, Naturale și a Rezervației Biosferei din Regiunea Sud-Est

Parcuri Naționale și Naturale, Rezervației ale Biosferei	Suprafața (ha)	integral/parțial pe teritoriul județului/județelor
Delta Dunării (rezervație)	580.000,00	pe suprafața județelor Tulcea și Constanța
Balta Mică a Brăilei (parc natural)	17.529,00	integral în județul Braila
Munții Măcinului (parc național)	11.321,00	integral în județul Tulcea
Lunca Joasă a Prutului Inferior (parc natural)	8.247,00	parțial pe teritoriul județului Galați
Putna-Vrancea (parc natural)	38.204,00	integral în județul Vrancea
TOTAL	655,301,00	

În data de 15.06.2001 Insula Mică a Brăilei a fost declarată Zonă umedă de importanță internațională prin includerea în lista Ramsar, la poziția 1074, ca cel de-al doilea sit Ramsar al României, după Delta Dunării.¹⁵

Este ultimul vestigiu rămas în regim natural de inundație pe cursul inferior al Dunării, după desecarea fostei Delte Interioare (Balta Brăilei și Balta Ialomiței), care conservă în prezent complexe de ecosisteme acvatice și terestre într-o formă apropiată de cea inițială.¹⁶

Litoralul Mării Negre

A treia mare ca suprafață în Europa, după Marea Mediterană și cea a Nordului, Marea Neagră scaldă cu valurile ei uscatul sud-estic al României. Se poate spune că aici începe marea. Sau că aici se termină. În totalitatea lui, litoralul românesc al Mării Negre are o lungime de 245 km (153 de mile) și se întinde între brațul Chilia al Dunării, la nord, și granița cu Bulgaria, la sud. Este împărțit în două mari sectoare: cel de nord, cu relief caracteristic de deltă, cordoane litorale și lagune (între Musura și capul Midia) și cel de sud, cu țărm ridicat, dominat de faleze, golfuri și promontorii (între capul Midia și localitatea Vama Veche).

Litoralul românesc cuprinde 13 stațiuni, cu unități de cazare turistică, tratament și agrement.

Clima maritimă de litoral, cu influențe mediteraneene în sud, este extrem de favorabilă pentru iubitorii de veri lungi și însorite. Iulie și august sunt lunile cele mai fierbinți, cu o temperatură a aerului care poate atinge 34-38 de grade Celsius. Totuși, briza marină domolește căldura, făcând ca zilele să fie perfecte pentru plajă, iar nopțile plăcute și răcoroase. Temperatura medie de vară este de 24 grade Celsius (aferentă anului 2007).

Plajele se întind pe mai bine de 82 de km și au o lățime de 120 m la Mangalia, 100 m la Techirghiol și 50-200 de m în rest.¹⁷

Nisipul auriu, renumit prin finețea sa, atinge în timpul verii temperatura de 45 de grade Celsius, fiind ideal pentru aeroterapie și băi de nisip. Îngemănarea dintre uscat și apă se face treptat, plajele coborând lin în mare și fiind adecvate copiilor sau celor care nu știu să înoate. Există zone late de 100-200 de m unde apa nu depășește 1 – 1,5 m adâncime, orice factor de risc fiind astfel eliminat.

Farmecul litoralului este dat în primul rând de mare. Generozitatea Mării Negre stă în mai multe aspecte. Având o salinitate redusă în comparație cu alte mări continentale (numai 17 %), turiștii pot practica fără reținere sporturi sub-acvatice și nautice. Înotătorii pot sta și ei liniștiți. Nu există marea și nici viețuitoare marine periculoase. În schimb, jocul delfinilor poate crea un adevărat spectacol pentru norocoșii aventurieri.

Acest întreg complex format din apă, nisip, aer și soare are efecte terapeutice, făcând miracole pentru oamenii care caută un loc benefic pentru sănătate. Intensitatea mare a radiațiilor solare se spune că are efect stimulator și tămăduitor. Aerul este bine ionizat cu aerosoli marini, care, împreună cu influența valurilor, generează cure speciale de talasoterapie. Mai mult, unele stațiuni sunt atât stațiuni de agrement cât și stațiuni de sanătate. De exemplu, Mangalia, Eforie Nord, Eforie Sud și Neptun oferă o largă varietate de tratamente balneo-climaterice, băi de nămol, terapie cu minerale, precum și faimoasa cură cu Gerovital, produs românesc pentru întinerire și revigorare al Dr. Ana Aslan. Cel mai renumit nămol este nămolul organogen din lacul Techirghiol, cu o extraordinară valoare curativă.

În perioada 2005-2007 litoralul românesc a fost afectat de inundații puternice, producând pagube însemnate în mai multe localități. În consecință Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor a inclus în strategia sa măsuri de prevenire și diminuare a efectelor inundațiilor, dar și de refacere a țărmului în urma acțiunii apelor. Proiectele susținute de minister au ca scop consolidarea terenului și eliminarea efectele dezastruoase produse prin

¹⁵ <http://dsbraila.rosilva.ro>

¹⁶ <http://www.bmb.ro>

¹⁷ www.mangalia.ro, www.cjc.ro

inundații și prin eroziune: "Amenajarea complexă pentru atenuarea viiturilor și refacere plajă și faleză Costinești", "Stoparea eroziunii în zona Jupiter – Venus", "Lucrări de descărcare a bălții Tuzla", "Lucrări de consolidare litoral în sectorul Nord Midia – etapa I".

România se confruntă cu o situație deosebită în ceea ce privește eroziunea costieră. Cauzele apariției fenomenului de eroziune costieră sunt multiple și variate: amenajările hidrotehnice executate pe Dunăre și afluenții săi, extinderea spre larg a digurilor de la gura de vărsare a brațului Sulina, lucrările de extindere și modernizare a porturilor Midia, Constanța, Mangalia, reducerea stocurilor de moluște marine cu cca 50%, tendința de ridicare a nivelului mării în medie cu 1,5 - 2 mm/an, ce determină retragerea liniei țărmului. Reabilitarea și protecția zonei costiere constituie, la momentul actual, o problemă prioritară pentru România.¹⁸

Delta Dunării reprezintă o atracție deosebită de o mare valoare științifică și cu un potențial turistic ridicat, în special după includerea sa în 1990, împreună cu alte zone naturale adiacente, în Rezervația Biosferei Delta Dunării. Din rețeaua națională de arii naturale protejate Delta Dunării se distinge, atât ca suprafață (580.000 ha), cât și ca nivel al diversității biologice, având triplu statut internațional: Rezervația Biosferei Delta Dunării; Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională), Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Administrația Biosferei Delta Dunării din cadrul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile a realizat în cursul anului 2007 următoarele lucrări:

1. Reconstrucția ecologică a ostroavelor rezultate prin rectificarea Brațului Sfântu Gheorghe din Delta Dunării, județul Tulcea. (S-au executat un număr de 5 canale în lungime totală de 5 km, care reprezintă intrânduri în ostroavele rezultate prin rectificarea brațului Sfântu Gheorghe.)
2. Reconstrucția ecologică a amenajărilor piscicole abandonate din zona Holbina-Dunăvăț din Delta Dunării, județul Tulcea. (S-a executat în această perioadă etapa a -II-a a acestui obiectiv de investiții, respectiv 3 deschideri de breșe în dig.
3. Stația de monitorizare a peștilor migratori din Dunăre, localitatea Isaccea, județul Tulcea. (Obiectivul de investiție se apropie de finalizare, urmând ca în perioada imediat următoare să se execute recepția de terminare a lucrărilor.)
4. Lucrări de decolmatare a principalelor canale și gârle pescărești din Delta Dunării în complexele acvatice: Roșu-Puiu, Dunăvăț-Dranov, Somova-Parcheș, Razim-Sinoie, Matița-Merhei, Șontea-Fortuna, Gorgova-Uzlina, situații de urgență, conform HG nr. 665-28.06.2007 – etapa 1.

S-au decolmatat într-o primă etapă circa 10 km de canal, în regim de urgență, în toate cele 7 complexe acvatice ale Rezervației Biosferei Delta Dunării. Lucrările au fost executate în punctele cele mai critice pentru asigurarea circulației apei și a oxigenării acesteia și pentru a preveni efectele negative asupra biodiversității determinate de perioada de secetă, când au fost înregistrate cote scăzute ale apelor din Delta Dunării.¹⁹

Baza turistică, formată din hoteluri, moteluri, vile, pensiuni turistice, oferă turiștilor posibilitatea unor croaziere pe canale și ghioluri.

Dezvoltarea ecoturismului este o prioritate specifică pentru Delta Dunării aceasta caracterizându-se prin structuri de cazare de mică anvergură, locuri speciale de campare care să respecte exigențele impuse de conservarea și protecția mediului.

În această zonă se derulează proiectul „Conservarea biodiversității prin cultivarea ecoturismului și a tradițiilor locale ca alternative pentru dezvoltarea durabilă a comunităților locale de pescari din Delta Dunării”, având un buget de aproximativ 100.000 dolari și fiind cofinanțat din fonduri GEF (Global

¹⁸ www.mmediu.ro/departament_ape/zona_costiera.htm

¹⁹ www.mmediu.ro/departament_ape

Environmental Fund). Asociația „Salvați Dunărea și Delta”, în parteneriat cu Fundația Principesa Margareta a României, Asociația Pescarilor profesioniști „Fiii Deltei”, Comunitatea rușilor-lipoveni, Asociația pentru Dezvoltarea Societății Civile în Mediul Rural din Mahmudia, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării și Primaria Mahmudia, implementează proiectul la Mahmudia.

Obiectivele proiectului sunt:

- Sprijinirea unui ONG local și a comunității locale pentru conștientizarea necesității utilizării durabile a resurselor naturale din Delta Dunării
- Dezvoltarea capacității populației locale de a valorifica durabil resursele locale prin sprijin acordat în realizarea activităților alternative generatoare de venituri
- Conștientizarea în rândul comunității locale cu privire la oportunitățile oferite de accesarea fondurilor europene
- Promovarea activităților proiectului ca exemple pozitive de măsuri care trebuie luate pentru dezvoltarea durabilă a comunităților din Delta Dunării.

Activitățile proiectului sunt adresate unei comunități rurale de pescari din cea mai importantă arie protejată a României, Rezervația Biosferei Delta Dunării. Principalele activități ale proiectului de care vor beneficia partenerii locali ai proiectului și apoi întreaga comunitate sunt: traininguri, workshop-uri, seminarii, lobby la nivel local și central pentru utilizarea durabilă a resurselor de pește din Delta Dunării, construirea unui atelier pentru procesarea papurei și stufului, realizarea unui mic muzeu al localității, înființarea unor facilități pentru practicarea eco-turismului, organizarea unei tabere pentru elevii de la școlile locale, realizarea unui plan instituțional de dezvoltare pentru un ONG local, construirea unui foisor pentru bird watching, crearea unui site web pentru o organizație parteneră, diseminarea informațiilor despre proiect și a realizărilor acestuia în mass media, publicarea unor materiale informative despre proiect.²⁰

Programul GEF-SGP a fost lansat în România în 2004. De atunci și până în 2008, acesta a avut 5 cicluri de finanțare și a sprijinit implementarea a 49 de proiecte. Începând cu 2006, Secretariatul GEF a aprobat suma de 300.000 dolari SUA pe primii 2 ani ai RAF GEF-4 (Resource Allocation Fund) pentru proiecte SGP având ca obiect schimbările climatice (150.000 dolari SUA pe an).²¹

Regiunea beneficiază de un fond balnear deosebit, ceea ce a făcut ca activitatea balneară să aibă o veche tradiție și să cunoască o amplă dezvoltare. Sunt de amintit stațiunile balneare: Lacu Sărat, Techirghiol, Eforie Nord datorită nămolului curativ și a curelor profilactice și recuperatorii efectuate în clinici cu personal specializat.

Pentru dezvoltarea acestei forme de turism este necesară o lărgire a gamei de ofertă prin dezvoltarea unui produs de înaltă calitate cu accent pe tratament, cazare de lux și structuri auxiliare, diversificarea produsului oferind programe de menținere a sănătății și fitness pentru atragerea unui alt segment de piață în locul clientelei tradiționale.

Regiunea prezintă și un cadru promițător pentru dezvoltarea agro-turismului.

Județele Brăila, Galați și Tulcea dețin resurse importante pentru dezvoltarea turismului de agrement (vânătoare și pescuit) în Insula Mică a Brăilei, Insula Mare a Brăilei, pădurile Viișoara și Camnița.

Zona montană din Vrancea și Buzău prezintă interes turistic prin stațiunile Soveja și Lepșa, respectiv zone turistice unice în țară, cum ar fi: Vulcanii Noroioși de la Paclele-Berca, peșterile de la Bozioru, Focurile Vii – Lopatari și Salina de la Meledic.

Turismul cultural este o formă de turism care poate asigura valorificarea integrală a resurselor turistice antropice și în primul rând a patrimoniului cultural-istoric.

Patrimoniul cultural-istoric al regiunii este o valoare componentă a patrimoniului cultural european și internațional, rezultat dintr-o evoluție istorică bine cunoscută. Valoarea deosebită a zestrei patrimoniale este conferită mai ales de componentele arheologice și etnografice (monumente și situri istorice), ea fiind

²⁰ www.salvatidelta.ro

²¹ www.sgp-romania.ro/romania.html

completată de ansambluri rurale și urbane, ca și splendida arhitectură de cult reprezentativă pentru evul mediu și epoca modernă.

Se întâlnesc în regiune cetăți getice, romane, grecești și bizantine, monumente ridicate în cinstea unor vestiți împărați romani, cât și locașuri mănăstirești și construcții cu valoare etnografică deosebită, majoritatea fiind concentrate în județele Tulcea și Constanța.

Dezvoltarea cantitativă și calitativă a capacității pentru turismul de afaceri și congrese este susținută de infrastructura existentă, de poziția geografică, precum și de posibilitatea ofertei turistice diversificate determinată de potențialul zonelor vecine.

Turismul de afaceri este prezent în regiune în stațiunile turistice Mamaia și Mangalia.

Turismul de croazieră se află într-o fază inițială de dezvoltare în regiune, în special în zona Deltei Dunării.

Dezvoltarea acestui produs turistic implică crearea unor facilități legate de sporturile de apă, pescuit.

Unitățile turistice nu sunt aliniate la standarde moderne (din punct de vedere al calității serviciilor, capacității organizaționale, dotarea cu resurse, infrastructură), fapt ce a determinat o scădere a numărului de turiști români și străini de la an la an. Regiunea are un potențial turistic unic comparativ cu alte regiuni din România, datorită litoralului și Deltei Dunării.

Ținând cont de faptul că regiunea dispune de un potențial turistic ridicat datorat atât reliefului variat cât și siturilor istorice aflate în regiune și având în vedere vecinătatea regiunii cu țări care posedă în parte obiective turistice similare (de ex. litoralul Mării Negre), se pot dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud-Est și regiuni învecinate din Ucraina, Republica Moldova și Bulgaria, proiecte care să aibă ca obiectiv principal dezvoltarea turismului în aceste regiuni. Programele de cooperare teritorială susțin asemenea activități: Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria 2007-2013 (între județele României vizate de program se numără și județul Constanța), Programul Operațional Comun Romania – Ucraina – Republica Moldova (se estimează că primul apel de propuneri de proiecte va fi în primul trimestru al anului 2009; din cadrul Regiunii de Sud-Est sunt vizate în mod direct județele Galați și Tulcea, dar este inclus și județul Brăila ca regiune adiacentă), Programului Operațional de Cooperare în Bazinul Mării Negre ENPI CBC 2007-2013 (Aria de cooperare în România: Regiunea Sud-Est, în Armenia, Azerbaijan, Georgia și Moldova: toate regiunile, în Bulgaria: Severoiztochen, Yugoiztochen, în Grecia: Kentriki Makedonia, Anatoliki Makedonia Thraki, în Rusia: Rostov Oblast, Krasnodar Krai, Adygea Republic, în Turcia: Istanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Zonguldak, Kastamonu, Samsun, și Trabzon, în Ucraina: Regiunile: Odessa, Mykolaiv, Kherson, Zaporoshye și Donetsk, Republica Crimeea și Sevastopol).

La nivel național anul 2008 a înregistrat mai multe plecări ale vizitatorilor români în străinătate cu transport aerian (18,4% din totalul plecărilor) decât sosiri ale vizitatorilor străini în România cu transport aerian (16,5% din totalul sosirilor).

La nivel regional turiștii au participat în anul 2008 la acțiuni turistice fără înnoptări în zonele vizitate, grupate după sediul agențiilor de turism care le-au vândut, astfel: în Brăila, 758 de turiști, în Buzău, 9588 de turiști, în Constanța, 53 turiști, Tulcea, 255 turiști, Vrancea, 2842 turiști.

În trimestrul IV al anului 2008 funcționau 79 de agenții de turism în regiune: în Brăila erau 17; în Buzău, 9; în Constanța, 27; în Galați, 5; în Tulcea, 9; în Vrancea, 12.

4.3. Structura întreprinderilor pe sectoare

Numărul unităților locale active din regiune a cunoscut o creștere mai lentă până în 1998, după care a înregistrat o scădere continuă. Regiunea Sud-Est se situează pe locul IV după Regiunile București-Ilfov, Regiunea Nord-Vest și Centru, în ceea ce privește numărul unităților locale active.

Regiunea Sud-est are o economie dinamică și diversă. Sunt cel puțin șase sectoare cu contribuții importante în constituirea produsului intern brut regional. Agricultură participă cu 17%, un aport cu 4% peste media națională. Cinci companii din primele 30 ale regiunii provin din acest sector.

Industria și serviciile sunt concentrate mai ales în centrele urbane. Aproape toate sectoarele industriale sunt reprezentate în zonă. Cele mai productive sectoare sunt industria textilă (cu tradiție în județele Brăila, Buzău, Focșani, Tulcea) și industria alimentară, prezentă în aproape toate orașele.

Cu tradiție și caracterizată prin calitatea produselor sale apreciate atât pe piața internă cât și pe cea externă, industria construcțiilor navale este specifică acestei regiuni, iar șantierele navale de la Brăila, Galați, Mangalia, Tulcea și Constanța pun în valoare avantajul poziționării la Marea Neagră sau pe malul Dunării. În porturi există de asemenea importante oportunități de afaceri. Două porturi fluviale (Basarabi și Medgidia) furnizează toată gama de servicii de încărcare și descărcare de mărfuri, de înmagazinare precum și transportul de pasageri.

Decalajele de dezvoltare se văd în distribuția societăților mari în zonele puternic industrializate, Constanța și Galați în timp ce în restul județelor agricultura rămâne preponderentă, dar cu eficiență redusă.

O clasificare a întreprinderilor, după categorie, mărime și număr de angajați pentru anul 2007 la nivel național și regional este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr.17

**Structura pe activități a întreprinderilor (pe clase de mărime și numărul de salariați)
la nivel național și regional, în anul 2007**

			Din care: pe clase de mărime, după numărul de salariați							
	Total la nivel național	Total la nivel regional	0-9		10-49		50-249		250 și peste	
			nivel nat.	nivel reg.	nivel nat.	nivel reg.	nivel nat.	nivel reg.	nivel nat.	nivel reg.
Total	499.857	59.783	441.791	52.673	46.536	5.656	9.687	1.231	1.843	223
Industria extractivă	903	102	604	62	223	24	52	11	24	5
Industria prelucrătoare	59.945	6.393	42.830	4.490	11.997	1.314	4.126	493	992	96
Energie electrică și termică, gaze și apă	615	119	298	43	96	33	135	21	86	22
Construcții	46.925	4.837	38.774	3.880	6.467	730	1.499	201	185	26
Comerț	211.537	29.576	193.317	27.188	16.257	2.172	1.784	204	179	12
Hoteluri și restaurante	22.089	3.184	19.288	2.766	2.517	373	258	43	26	2
Transport,depozitare și comunicații	36.487	5.010	32.847	4.431	2.980	436	552	102	108	42
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	95.846	7.681	90.114	7.151	4.524	398	1.024	117	184	15
Învățământ	2.151	223	1.979	203	162	19	9	1	1	-
Sănătate și asistență socială	9.291	1.119	8.779	1.065	446	49	60	5	6	-
Alte activități de servicii	14.068	1.539	12.961	1.394	867	108	188	33	52	4

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Alături de activități tradiționale ca transporturile, telecomunicațiile, comerțul și sectorul financiar-bancar au apărut și s-au dezvoltat sectoare noi precum tehnologia informațiilor, serviciile de consultanță tehnică, economică și juridică, activități de protecție a mediului înconjurător care au devenit vitale pentru bunul mers al economiei și al societății.

Din punct de vedere al repartiției unităților active pe clase de mărime, cea mai mare pondere o deținea la nivel regional în 2007 clasa de mărime 0-9 (88,1%), întreprinderi care au o durată de viață mai scurtă decât al celorlalte clase de mărime. Deși cea mai mare pondere în totalul întreprinderilor active din regiune este deținută de întreprinderile active din comerț cu 49,4% față de anul 2005 când ponderea era de 53,23% s-a înregistrat o scădere a acestora.

Forța de muncă disponibilizată din marile întreprinderi afectate de procesul de restructurare economică are o capacitate de adaptare la alte activități redusă, datorită faptului că cei afectați de șomaj au, în general, o pregătire profesională strictă și în sectoare neperformante și/sau au o vârstă ridicată (peste 40 ani). În aceste condiții, adaptarea la cerințele pieței muncii este mai dificilă, determinând creșterea șomajului de lungă durată.

Tabel nr. 18

Numărul întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2007)

An	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nivel Regional	40.741	40.672	41.093	44.534	49.531	53.255	56.058	59.783
Nivel Național	313.508	317.555	322.188	359.399	404.339	442.868	471.952	510.140
% regional față de național	12,99	12,81	12,75	12,39	12,25	12,03	11,87	11,71

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 - 2008

Tabel nr.19

Cifra de afaceri a întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2007)

milioane lei

An	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nivel Regional	8,27	8,50	9,72	10,59	53.273	58.264	66.671	79.453
Nivel Național	69,96	77,73	85,07	92,18	452.073	514.070	625.275	772.262
% regional față de național	11,82	10,93	11,42	11,49	11,78	11,33	10,66	10,28

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 – 2008

La nivel regional cifra de afaceri a întreprinderilor deși în creștere, procentual vorbind a înregistrat o scădere față de nivelul național în ultimii cinci ani.

Într-un clasament dominat clar de Arcelor Mittal (12.500 angajați)²² și Rompetrol Rafinare, cea mai interesantă evoluție este cea a companiilor clasate imediat după primii doi lideri. Pe locul trei în top 30 regional se află distribuitorul de materiale de construcție și finisaje Arabesque care continuă să se extindă atât pe plan regional cât și internațional. Creșteri constante și cifre de afaceri ridicate au și următorii clasai Electrica Dobrogea, Daewoo Mangalia, Agrana Industrie și Alumn.

Tabel nr.20

Numărul salariaților la nivel regional și național (2000-2007)

nr. persoane

An	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nivel Regional	471.424	470.356	452.311	459.785	475.325	482.230	490.175	505.679
Nivel Național	4.118.731	4.050.421	3.909.858	4.014.666	4.110.085	4.158.679	4.248.390	4.436.235
% regional față de național	11,44	11,61	11,57	11,45	11,56	11,60	11,53	11,39

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 - 2008

Dacă în anul 2000 numărul de salariați era de 471 mii persoane, în anul 2001 a crescut cu 1.000 persoane (1%), iar în 2002 a înregistrat o scădere cu 18 mii persoane. În anul 2003, numărul salariaților a crescut cu 7 mii persoane (1.1%), nivelul înregistrat s-a menținut și în anii 2004 și 2005. În anul 2007 creșterea numărului de salariați a fost de 34.255 persoane față de anul de bază 2000 ca urmare a creșterii numărului de întreprinderi la nivel regional.

Tabel nr.21

Investițiile brute ale întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2007)

milioane lei

An	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nivel Regional	10500	13500	19100	12600	6419	6670	8446	79453
Nivel Național	133000	151100	130900	112700	61842	77559	89675	772262
% regional față de național	8,00	8,93	14,59	11,18	10,38	8,60	9,41	10,28

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 - 2008

Metalurgia este baza industrială pentru Regiunea Sud-Est. Liderul sectorial este și liderul regiunii, Archelor Galați. Cu investiții de aproape 600 de milioane de dolari în decurs de șase ani a depășit o cifră de afaceri de 6 miliarde lei. Investițiile în tehnologia modernă au accelerat transformarea combinatului.

²² www.archelormittal.ro

Prutul SA Galați cu investiții de 25 milioane euro, în următorii trei ani, compania pregătește construirea unei noi fabrici de ulei și biodiesel.

Până în 2013 în sud-est sunt programate a fi investite în jur de 600 de milioane de euro, din bani europeni. O parte din acești bani vor fi folosiți pentru ameliorarea problemelor de mediu, turismul și agricultura rămânând o oportunitate pentru investitori.

4.4. Sectorul IMM

În anul 2007, în Regiunea Sud-Est s-a înregistrat un număr de 59.783 întreprinderi, din care 99,63 % întreprinderi mici și mijlocii (59.560).

Din totalul de 59.560 de IMM-uri din regiune, cea mai mare parte (49,66%) activează în domeniul comerțului.

IMM-ul reprezintă o forță în economie, având un rol vital în relansarea economică prin crearea de noi locuri de muncă. În ceea ce privește piața muncii se constată o atitudine flexibilă din partea IMM-urilor, fiind acel sector în care se concentrează lucrul temporar și în timp parțial.

Tabel nr.22

Repartiția IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2000-2007

- % -

Regiunea de dezvoltare	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nord-Est	11,7	11,7	11,7	11,4	11,2	11,1	11,10	11,02
Sud-Est	13,0	12,8	12,7	12,4	12,2	12,0	11,88	11,72
Sud-Muntenia	11,5	11,4	11,3	10,9	10,6	10,4	10,42	10,45
Sud-Vest Oltenia	8,6	8,5	8,2	8,0	7,7	7,5	7,34	7,21
Vest	8,6	8,8	8,9	9,1	9,3	9,4	9,58	9,50
Nord-Vest	13,6	13,5	13,7	14,0	13,7	13,8	13,85	14,08
Centru	11,9	12,0	12,1	12,2	12,4	12,4	12,32	12,35
Bucuresti-Ilfov	21,1	21,3	21,4	22,0	22,7	23,3	23,51	23,69
Total	100,0	100,0	100,0	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 - 2008

Din tabelul de mai sus se constată faptul că, în perioada 2000-2007, repartiția procentuală a IMM-urilor în regiunea Sud-Est a înregistrat o ușoară scădere de la an la an, regiunea ocupând locul IV.

Aceleași tendințe sunt înregistrate și de celelalte regiuni, cu excepția Regiunilor București-Ilfov, Vest și Centru.

În plan regional, cea mai mare pondere a investițiilor în IMM-uri este deținută de județul Constanța. Tabelul următor prezintă o comparație între nivelul național și cel regional a indicatorilor sectorului IMM-uri:

**Comparația indicatorilor între nivelul național și cel regional în sectorului IMM-urilor,
în perioada 2002-2007**

			Nr. IMM- uri	Cifra de afaceri (mlrd. Euro)	Personal angajat (nr. pers.)	Investiții brute (mlrd. Euro)
2002	Nivel național	Total	319.816	51,59	2.160.385	5,99
		Industrie	47.140	11,28	806.007	2,05
		Construcții	16.851	3,65	249.808	0,41
		Servicii	255.825	36,66	1.104.570	3,53
	Nivel regional	Total	40.828	5,02	256.451	0,52
		Industrie	4.970	0,99	86.220	0,13
		Construcții	1.910	0,33	29.819	0,03
		Servicii	33.948	3,70	140.412	0,36
2003	Nivel național	Total	357.071	60,18	2.399.783	5,65
		Industrie	52.444	13,02	855.887	2,01
		Construcții	21.170	4,34	274.122	0,39
		Servicii	283.457	42,82	2.040.074	3,25
	Nivel regional	Total	44.266	5,88	281.945	0,46
		Industrie	3.570	1,25	94.096	0,17
		Construcții	1.343	0,35	29.792	0,02
		Servicii	39.353	4,28	158.057	0,27
2004	Nivel național	Total	404.339	84,42	2.590.965	8,90
		Industrie	56.960	18,20	895.213	3,04
		Construcții	25.768	6,04	284.638	0,67
		Servicii	319.362	60,18	1.411.114	5,19
	Nivel regional	Total	49.268	8,38	303.452	0,75
		Industrie	6.800	1,76	95.520	0,18
		Construcții	2.611	0,50	32.908	0,04
		Servicii	39.857	6,13	175.024	0,52
2005	Nivel național	Total	440.714	96,92	2.725.411	17,56
		Industrie	59.492	20,36	885.581	7,41
		Construcții	30.714	6,89	296.997	1,58
		Servicii	350.508	69,67	1.542.833	8,40
	Nivel regional	Total	53.021	9,23	320.929	1,78
		Industrie	6.210	1,75	96.270	0,74
		Construcții	3.029	0,59	34.601	0,59
		Servicii	43.782	6,88	190.058	0,44

2006	Nivel național	Total	469.919	119,45	2.905.443	15,79
		Industrie	59.907	21,84	866.293	3,58
		Construcții	36564	10,04	338.725	1,42
		Servicii	372.890	84,57	1.673.385	10,38
	Nivel regional	Total	55.835	11,33	338.955	1,25
		Industrie	6.328	2,06	1.893	0,27
		Construcții	3.629	0,82	39.218	0,10
		Servicii	45.902	8,31	201.839	0,93
2007	Nivel național	Total	508.104	158,15	3.105.302	36,64
		Industrie	61.130	26,83	863.887	7,64
		Construcții	47.321	15,35	412.500	4,01
		Servicii	528.284	111,35	1.799.481	21,46
	Nivel regional	Total	59.560	14,58	359.136	2,55
		Industrie	6.394	2,68	95.522	0,62
		Construcții	4.811	1,32	46.614	0,22
		Servicii	15.512	10,44	213.266	1,55

Sursa: Calculații ale ADR Sud-Est pe baza datelor din Anuarul Statistic al României, INS, București edițiile 2002-2008

Din tabelul de mai sus se pot desprinde următoarele concluzii:

- La nivel regional, în anul 2007, prin comparație cu anii precedenți se constată o creștere a numărului de IMM-uri, a personalului angajat (situație asemănătoare și la nivel național), a cifrei de afaceri și a investițiilor brute, în timp ce numărul IMM-urilor din industrie și construcții au înregistrat scăderi în intervalul 2002-2003 și o creștere semnificativă în intervalul 2005-2007;
- Cifra de afaceri înregistrată de IMM-uri a crescut în 2007, atât la nivel regional, cât și la nivel național, în toate sectoarele;
- Având în vedere vecinătatea regiunii cu țări pentru care dezvoltarea sectorului IMM-urilor reprezintă de asemenea o prioritate, se pot dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud-Est și regiunile învecinate, proiecte care să conducă la dezvoltarea IMM-urilor din aceste regiuni și implicit la dezvoltarea acestor regiuni în ansamblul lor.

Concluzii

Măsuri care trebuie puse în aplicare pentru dezvoltarea IMM-urilor sunt:

- continuarea pregătirii sectoriale a IMM din punct de vedere al preluării standardelor europene;
- dezvoltarea serviciilor destinate micro-întreprinderilor, prin centrele de dezvoltare a IMM;
- susținerea orientării IMM-urilor în faza de inițiere a afacerilor, în special prin incubatoare de afaceri și tehnologice;
- specializarea, pe sectoare economice, a programelor destinate IMM (finanțate de bănci, din surse guvernamentale sau fonduri structurale);
- susținerea IMM inovative în special prin sistemul de garantare și de capital de risc;
- continuarea acțiunilor de dezvoltare a spiritului antreprenorial;
- continuarea acțiunilor de dezvoltare a serviciilor de consultanță specializate orientate către nevoile IMM-urilor.

Dezvoltarea sistemului bancar și un acces din ce în ce mai liber la credite (chiar dacă dobânzile sunt încă mari comparativ cu alte state membre UE) conduc la o creștere a investițiilor brute urmate de o creștere a personalului angajat în IMM-uri. Consumul a cunoscut o creștere importantă în această perioadă, fiind principala sursă de creștere economică și drept rezultat o cifră de afaceri mai mare ale întreprinderilor din regiune.

Problema-cheie a IMM-urilor în următorii ani va fi creșterea concurenței din partea firmelor de pe piața comună care nu a existat până la aderare. Creșterea competitivității va fi o condiție obligatorie pentru supraviețuirea agenților economici.

5. Cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare (C.D.I)

Activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare este caracterizată la nivel regional prin:

- existența unei tradiții valoroase de activitate și rezultate ale domeniului cercetării;
- capacitatea ridicată de adaptare a sistemului CDI, care menține un nivel anual relativ stabil al activității și rezultatelor, în ciuda dificultăților cu care se confruntă;
- procesul de creștere (treptată) a gradului de vizibilitate și implicare internațională a comunității științifice și tehnice;
- problema finanțării insuficiente din fonduri publice, fondurile alocate pentru cercetare de la bugetul de stat continuă să se situeze mult sub nivelul necesar;
- problema infrastructurii de cercetare-dezvoltare depășite: decalajul dotărilor existente în laboratoarele din institute și universități (echipamente, aparatură), față de cerințele conforme standardelor actuale;
- problema resurselor umane: în ultimii ani, în privința personalului din cercetare se înregistrează două tendințe defavorabile: reducerea numărului și creșterea mediei de vârstă. Cauza o reprezintă în general plecarea spre alte sectoare, mai bine remunerate, combinată cu dificultatea de a atrage și mentine tinerii specialiști în acest sector, datorită unei salarizări neatractive;
- capacitatea redusă a unităților și instituțiilor CD de a face față regimului concurențial și condițiilor de piață;
- legatura încă slabă dintre cercetare și economie și capacitatea relativ redusă de valorificare a rezultatelor cercetării;
- interesul și implicarea scăzută a agenților economici în activități de cercetare-dezvoltare și inovare;
- nivelul insuficient de dezvoltare a activităților și infrastructurii CDI la nivel regional;
- capacitatea încă redusă de colaborare științifică și integrare tehnologică pe plan european și internațional.

Orientările economice generale prevăd:

- recunoașterea importanței strategice a domeniului CDI pentru dezvoltarea economică durabilă și competitivă, prin prevederile legislației adoptate, specifică domeniului, (OG 57/2002 aprobată prin Legea 324/2003) și prin includerea domeniului CDI în structura strategiilor de dezvoltare economică și socială în ansamblu și la nivel sectorial;
- întărirea cooperării firmelor cu universitățile și cu institutele de cercetare pentru a constitui un factor important în perspectiva dezvoltării infrastructurii de afaceri;
- creșterea semnificativă a gradului de corelare a politicilor din domeniu cu celelalte politici guvernamentale (infrastructură, dezvoltare rurală, dezvoltare regională, mediu, etc);
- susținerea investițiilor productive (utilaje și tehnologii noi) și sprijinirea capacității inovative la nivelul firmelor, care să permită adaptarea producției la cerințele pieței unice europene.

În perioada 2000-2007, cheltuielile totale pentru cercetare-dezvoltare la nivelul unui an, efectuate atât în sectorul public, cât și în cel privat, au înregistrat în general un nivel relativ stabil, dar care nu a depășit 0,40% din PIB la nivelul anului 2003, în 2005 înregistrându-se cel mai scăzut nivel (0,14%).

**Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, în plan regional, față de nivelul național
în perioada 2000-2007**

Ponderea cheltuielilor din Cercetare-Dezvoltare	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
% din PIB anului anterior	0,37	0,39	0,38	0,40	0,39	0,14	0,17	0,21
La nivel național %	100	100	100	100	100	100	100	100
Regiunea Nord-Est	5,52	5,83	5,06	4,92	5,29	5,52	6,86	7,51
Regiunea Sud-Est	6,29	6,15	4,59	3,47	3,19	3,59	3,46	3,73
Regiunea Sud	13,27	14,09	15,82	13,92	14,11	11,34	9,30	10,64
Regiunea Sud-Vest	4,51	4,84	3,76	2,80	5,66	3,80	3,44	3,11
Regiunea Vest	5,51	3,79	4,63	6,11	4,78	4,46	4,43	5,12
Regiunea Nord-Vest	3,78	4,16	6,74	4,80	3,41	7,52	7,45	8,88
Regiunea Centru	7,81	6,05	6,70	6,66	4,86	4,49	3,89	3,41
Regiunea București	53,31	55,09	52,70	57,33	58,70	59,28	61,13	57,60

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 - 2008

**Numărul salariaților din sectorul Cercetare-Dezvoltare, în perioada 2001-2007,
pe regiuni de dezvoltare**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Regiunea Nord-Est	3.708	3.368	2.962	3.168	3.704	3.981	4.156
Regiunea Sud-Est	2.086	1.934	1.934	1.922	1.898	2.081	2.201
Regiunea Sud	3.845	4.016	4.205	4.080	3.850	3.794	4.376
Regiunea Sud-Vest	2.775	2.757	2.841	2.799	2.569	2.491	2.506
Regiunea Vest	1.674	1.925	3.268	3.315	1.855	1.587	2.321
Regiunea Nord-Vest	2.992	3.183	2.724	2.302	2.690	3.484	3.923
Regiunea Centru	3.691	4.280	3.479	2.508	2.419	2.865	2.641
Regiunea București	16.925	16.970	18.590	20.631	22.050	21.937	20.360

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – edițiile 2001 – 2008

Numărul salariaților din domeniul Cercetare-Dezvoltare la nivelul regiunii a scăzut de la an la an, situându-se în 2007 pe ultimul loc, în acest domeniu.

Ponderea dominantă a cercetătorilor din domeniul științelor tehnice și inginerești reprezintă o premisă favorabilă pentru adaptarea la cererea din mediul economic.

Salariile reduse, resursele materiale total neadecvate realizării de performanțe, ca și oportunitățile oferite de programele de cercetare din alte țări, au condus treptat la creșterea mediei de vârstă a personalului înalt calificat din activitatea de CD, astfel încât cei cu vârste de peste 40 de ani reprezintă, în prezent, aproximativ 55,4% din totalul cercetătorilor la nivel național.

La nivel național activează un număr de 634 întreprinderi de profil, iar ponderea cifrei de afaceri aferente primelor 20 reprezintă 34,9% din cifra totală de afaceri.

Activitatea de cercetare-dezvoltare proprie nu reprezintă principala sursă de inovare în întreprinderile inovative. La nivelul Regiunii Sud-Est, volumul cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare reprezintă cca.3,73 din totalul acestor cheltuieli la nivel de țară.

Aceste date reflectă capacitatea redusă și interesul scăzut al agenților economici pentru activitățile de cercetare-dezvoltare și inovare - atât pentru cele proprii, cât și pentru cele desfășurate în parteneriat cu instituțiile de profil CD, precum și capacitatea redusă de absorbție a rezultatelor cercetării.

Costurile scăzute rămân principala sursă de competitivitate și nu inovarea produselor și tehnologiilor.

În marea majoritate, tehnologiile noi provin din import sau prin investiții străine directe și nu prin efort local.

Majoritatea întreprinderilor sunt orientate spre activități de asamblare, în regim de subcontractare și nu avansează spre producerea unor mărci proprii.

Infrastructura de transfer tehnologic și inovare, respectiv organizațiile specializate pentru difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, este slab dezvoltată. Procesul de înființare a acestor organizații a cunoscut însă o ușoară revigorare începând din 2003, după adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 406/2003 privind constituirea, evaluarea și acreditarea entităților din infrastructura de inovare și transfer tehnologic, respectiv: centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică, centre incubatoare de afaceri inovative, oficii de legătură cu industria.

De asemenea, pentru a stimula inovarea bazată pe absorbția rezultatelor CD și dezvoltarea parteneriatelor între unitățile cu profil CD, instituțiile de învățământ superior și partenerii industriali, a fost stimulat și susținut procesul de înființare a parcurilor științifice și tehnologice.

Cadrul legal este asigurat de Ordonanța Guvernului nr. 14/2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice, aprobată prin Legea 50/2003. În Galați s-a deschis primul parc științific, finanțat din fonduri Phare, încă din anul 2002.

6. Oportunități Egale

În Regiunea Sud-Est, dintr-un total de 2.830.430 persoane, femeile reprezintă 50,96%, adică 1.442.472 persoane. Dintre acestea, 44,7% trăiesc în mediul rural.

Repartiția populației pe sexe nu s-a schimbat prea mult din 1993. Se înregistrează valori aproximativ egale pentru femei și bărbați.

În cele mai multe județe ale regiunii s-a înregistrat totuși o ușoară creștere a populației feminine.

Speranța de viață în perioada 2003-2005 era mai mică decât media pe țară pentru bărbați și mai mare pentru femei:

	Bărbați		Femei	
	2005-2007		2005-2007	
Regiunea Sud-Est	68,04	49,03	75,56	50,96
România	68,19	48,73	75,47	51,26

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Față de anul 2007 se observă o uniformizare procentuală a populației masculine în raport cu cea feminină, față de 2005 atât la nivel regional cât și național.

Referitor la participarea economică, în anul 2005, procentul femeilor considerate persoane active era în Regiunea Sud-Est, de 40,46% din numărul total al persoanelor active.

**Ponderea populației feminine active în 2007
pe regiuni de dezvoltare**

Regiune	Nivel național	Nord-Est	București-Ilfov	Sud-Vest Oltenia	Nord-Vest	Centru	Vest	Sud Muntenia	Sud-Est
Populația feminină	44,8	47,6	46,4	44,4	46,4	43,2	44,4	43,4	41,7
Populația masculină	55,2	52,4	53,6	55,6	53,6	56,8	55,6	56,6	58,3

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Atât la nivel regional cât și la nivel național ponderea populației masculine ocupate este procentual superioară față de populația feminină.

În ceea ce privește șomajul, în anul 2006, rata șomajului era de 6,4% la nivelul regiunii, femeile fiind afectate însă în mai mică măsură decât bărbații (5,9%).

La nivelul anului 2007 se observă în Regiunea Sud-Est, o creștere alarmantă a ratei șomajului de 13,1% față de nivelul național (48.485 someri înregistrați) din care 46,2% sunt femei, acestea fiind într-o mai mică măsură afectate din cauza profilului preponderent feminin al activităților economice regionale.

În privința segmentelor de șomaj specifice, ponderea femeilor în total șomeri precum și a tinerilor în total șomeri la nivel regional depășesc valorile înregistrate la nivel național.

Tabel nr.27

Județ	Regiune	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Nivel național
Rata șomajului la 31 decembrie 2007 (%)	4,4	3,9	5,5	3,5	5,7	3,8	3,8	4,0
Rata șomajului feminin la 31 decembrie 2007 (%)	4,4	2,8	5,1	5,0	5,6	3,4	3,0	3,9

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2008

Ca nivel de instruire al populației ocupate în 2007, în Regiunea Sud-Est situația se prezintă astfel:

Tabel nr.28

Regiunea Sud-Est	Total populație ocupată	Grupe de vârstă					
		15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
Total, dintre care nivel de instruire:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Superior	10,3	2,6	42,0	23,5	20,8	10,0	1,1
Postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri	5,02	3,1	32,0	25,7	25,7	12,4	1,1
Liceal	30,1	8,0	27,5	39,0	21,7	3,5	0,3

Profesional, complementar sau de ucenici	26,0	8,8	25,6	7,8	27,9	8,9	1,0
Gimnazial	20,5	13,0	22,6	14,5	24,4	15,9	9,6
Primar sau fără școala absolvită	7,9	9,4	13,2	9,4	11,1	20,0	36,9

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2006 și 2008

Față de anul 2005 se poate observa o creștere a nivelului de instruire a populației atât la învățământul superior cât și la cel postliceal sau tehnic la toate categoriile de vârstă. Necesitatea reconversiei profesionale a avut ca efect reducerea numărului de persoane având numai studii liceale.

Din care femei,

Regiunea Sud-Est	Total populație ocupată	Grupe de vârstă					
		15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
Total, dintre care nivel de instruire 2007:	41,9	7,3	26,3	27,4	23,7	9,3	6,0
Superior	11,5	4,1	45,4	24,3	18,9	6,5	0,8
Postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri	5,3	3,9	41	24,8	21	8,9	0,4
Liceal	35,5	7,8	25,2	39,7	23,9	3,3	0,1
Profesional, complementar sau de ucenici	17,1	9,9	26,8	30,2	27,6	5,5	-
Gimnazial	21,6	8,1	20,4	16,0	28,6	18,4	8,5
Primar sau fără școala absolvită	8,67	4,6	9,9	6,4	11,6	22,3	45,2

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București – ediția 2006;2008

Din punct de vedere al grupei de vârstă se remarcă o scădere drastică față de anul 2005 a numărului de femei instruite crescând însă interesul pentru instruire, învățământul superior înregistrând procentual cea mai spectaculoasă evoluție.

ANALIZA SWOT A REGIUNII SUD – EST

Puncte tari	
<p>- Prezența coridoarelor de transport pan-europene</p>	<p>Trei coridoare de transport pan-europene: IV (Berlin/Nurenberg-Praga-Budapesta-Arad-București-Constanța-Istanbul-Salonic), VII (Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră), IX (Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chișinău-București-Dimitrovgrad-Alexandroupolis), care fac legătura cu țările învecinate și Europa Centrală asigurând accesul rapid la canalele internaționale de distribuție;</p>
<p>- Prezența unor porturi și aeroporturi de nivel și capacitate internațională;</p>	<p>Portul Constanța - al patrulea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră²³; Porturile maritime: Mangalia și Midia; Porturile fluvial-maritime: Brăila, Galați, Tulcea și Sulina, care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Aeroportul internațional “M. Kogălniceanu” Constanța, aeroportul național Tulcea și aeroporturile utilitare de la Tuzla și Buzău.</p>
<p>- Poziția strategică a regiunii</p>	<p>Poziția strategică a Regiunii în spațiul Deltei Dunării și al Mării Negre (poartă a Europei către Asia) și în raport cu granițele est-europene (Ucraina și Moldova), respectiv cele sudice (Bulgaria), oferă un potențial înalt de dezvoltare pentru transporturi, sectorul productiv, IMM-uri, turism, forță de muncă, societatea informațională, etc.</p>
<p>- Sectorul turismului bine dezvoltat în Regiunea Sud-Est</p>	<p>Resurse naturale specifice, cum ar fi litoralul Mării Negre și Delta Dunării, stațiuni balneo-climaterice renumite în țară (Lacu Sărat, Techirghiol, Sărata Monteoru, Balta Albă, Soveja), pensiuni agro-turistice (în special în zonele montane și în Delta Dunării). Turismul cultural este prezent în regiune, în special prin mănăstirile din nordul Dobrogei și din munții Buzăului și Vrancei, precum și prin vestigiile culturale (situri arheologice, case memoriale), zone de vânătoare și pescuit.</p>
<p>- Capacitatea ridicată de cazare în stațiunile de pe malul Mării Negre și prezența turistică ridicată</p>	<p>Aproximativ 47% din capacitatea de cazare turistică a României se regăsește în regiune.</p>
<p>- Sectorul IMM bine dezvoltat comparativ cu alte regiuni</p>	<p>Regiunea se distinge prin prezența unui număr mare de IMM-uri - 11,72% raportat la nivelul național (locul IV din cele 8 regiuni de dezvoltare).</p>

²³ <http://ro.wikipedia.org>

<ul style="list-style-type: none"> - Industrie diversificată la nivel regional - Forța de munca flexibilă, ieftină, calificată și disponibilă 	<p>Prezența unei industrii diversificate: industria petrochimică (Navodari); industria metalurgică (Galați și Tulcea); industria constructoare de mașini (Braila, Buzău, Constanța, Tecuci); industria construcțiilor navale (Constanța, Galați, Braila, Tulcea, Mangalia, Midia); industria materialelor de construcție (Medgidia); industria confecțiilor (Braila, Buzău, Constanța, Focșani, Galați, Tulcea); industria alimentară prezenta în majoritatea orașelor;</p> <p>Nivel de instruire ridicat al populației ocupate – 10,3% persoane cu studii superioare.</p>
Puncte slabe	
<ul style="list-style-type: none"> - Veniturile mici ale populației din regiune - Nivelul redus de eficiența și siguranța a traficului a rețelelor de transport; - Rata șomajului ridicată - Caracterul sezonier al turismului de litoral - Absența unor politici și programe coerente de dezvoltare a turismului - Infrastructura de turism este slab dezvoltată sau învechită -Dezvoltarea insuficientă a infrastructurilor de servicii publice, utilități în orașe și management necorespunzător al deșeurilor 	<p>PIB-ul regional pe locuitor este mai mic la nivelul anului 2006 decât media națională – locul 6 între regiuni (38.508,7 milioane lei) și cu mult sub media din Uniunea Europeană;</p> <p>Calitatea slabă a drumurilor, doar 19,7% fiind modernizate, regiunea situându-se pe ultimul loc la acest capitol. Densitatea drumurilor în regiune este de 30,0 km pe 100 km², sub media națională de 33,9 km.</p> <p>Densitatea relativ scăzută a liniilor de cale ferată regionale de 48,8 km la 1000 km² (locul III la nivel național) și a celor electrificate, regiunea situându-se pe locul V (476 km).</p> <p>Rata șomajului a scăzut față de anul 2005 cu 2 procente fiind în 2007 de 4,4%, fenomen datorat și creșterii numărului de IMM-uri la nivel regional.</p> <p>Preponderența turismului estival și concentrarea acestuia pe perioade scurte de timp (cca 3 luni pe an);</p> <p>Slaba ofertă de pachete turistice complete, de itinerarii turistice organizate și dezvoltare a serviciilor extra-hoteliere conexe; Slaba promovare la nivel național și internațional a ofertei turistice din regiune;</p> <p>Oferta de agrement este săracă și dotată cu echipamente și instalații învechite; baza de cazare este în mare parte învechită și nu corespunde standardelor actuale de calitate; clădirile și infrastructura din centrele istorice din orașele regiunii sunt degradate și necesită renovări semnificative;</p> <p>Regiunea se situează pe locul VII la nivel național în ceea ce privește procentul localităților în care se distribuie gaze naturale (6,4 % din total pe țară) și pe locul VII în ceea ce privește lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (6,9 % din total pe țară); Pondere localităților cu instalații de canalizare din totalul localităților regiunii era în anul 2007 de 4,85%; Absența zonelor de depozitare a deșeurilor menajere și industriale care</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Număr redus al investițiilor străine și repartizarea lor neuniformă pe teritoriul Regiunii - Nivel redus de dezvoltare al IMM-urilor din sectorul productiv - Emigratia forței de muncă - Declin demografic semnificativ - Fragmentarea terenurilor agricole - Cheltuielile pe cercetare, dezvoltare și inovare foarte mici - Dotarea tehnică medicală insuficientă și insuficiența personalului medico-sanitar în special în mediul rural; - O slabă capacitate financiară a autorităților locale - Nivel redus al serviciilor pentru educație și formare profesională 	<p>să corespundă standardelor europene;</p> <p>Investițiile străine directe în regiune în 2007 au constituit 2448 mil. EUR, ceea ce reprezintă 6,9% din ISD la nivel național. Cu toate că regiunea se situează pe locul IV la nivel național după regiunea Sud și Centru, nivelul investițiilor este mai mic comparativ cu alte state din Europa Centrală;</p> <p>Numărul IMM-urilor în 2007 mult sub media UE25; activitate scăzută a IMM-urilor în sectorul productiv și al serviciilor prin concentrarea acestora pe comerț (49,63% în comerț);</p> <p>În ultimii ani s-a înregistrat o rată înaltă de emigrare a forței de muncă;</p> <p>Natalitatea slabă și emigrarea au condus la un declin demografic și o îmbătrânire a populației, proces care continuă și în prezent. În 1992 populația regiunii era de 2.963.177 locuitori iar în 2007 era de 2.830.430 locuitori;</p> <p>Împărțirea terenului agricol în proprietăți mici conduce la diminuarea mecanizării și la o productivitate redusă în agricultură;</p> <p>Cheltuielile pe cercetare, dezvoltare și inovare la nivel regional au constituit doar 3,7% din cheltuielile totale pentru cercetare-dezvoltare, regiunea situându-se pe locul cinci. La nivel național astfel de cheltuieli au constituit doar 0,5% din PIB (2007);</p> <p>În anul 2007 se înregistrează un număr de 5,9 paturi /1000 locuitori, regiunea ocupând locul VI la nivel național. Numărul de medici în regiune reprezintă în anul 2007 doar 9,2% din numărul total al medicilor la nivel național (înregistrând o ușoară creștere față de 2005), din acest punct de vedere regiunea situându-se pe penultimul loc. Ca număr de spitale, regiunea ocupă locul VI la nivel național, cu doar 48 de spitale (10,7 % din totalul la nivel național);</p> <p>Capacitatea financiară redusă a autorităților locale poate constitui un impediment în accesarea fondurilor UE;</p> <p>Număr redus de centre de formare profesională inițială și continuă, iar parteneriatul între unitățile de învățământ și mediul de afaceri, universități și administrația publică este abia la început; Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii și a dotărilor în sectorul serviciilor sociale și de educație;</p>

Oportunități

- Potențial ridicat de dezvoltare a transportului, fluvial și maritim (Dunărea și Marea Neagră);
- Transferul traficului de mărfuri de la transportul rutier la transportul pe cale ferată, maritim/fluvial și aerian;
- Interes crescut la nivel internațional pentru conservarea biodiversității și promovarea turismului durabil;
- Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor și firmelor etc.;
- Creșterea numărului de investiții străine care pot determina o creștere a competitivității prin transfer tehnologic și inovare;
- Creșterea cererii de specialiști prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii și drept rezultat reducerea șomajului;
- Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice stimulând astfel îmbunătățirea ofertei acestora;
- Oportunitatea existenței Programelor Naționale și Europene pentru susținerea dezvoltării/inovării, cercetării și transferului de tehnologie;
- Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă (biomasa agricolă și forestieră, hidroelectrică, eoliană, solară, geotermală, etc.) care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii;
- Existența unui potențial productiv ridicat în agricultură și piscicultură - locul II la nivel național ca suprafață agricolă și cel mai important potențial piscicol la nivel național;
- Tendința accelerată de concentrare a terenurilor agricole în ferme deținute de investitori străini.

Amenințări

- Fenomenul globalizării/integrării care poate marginaliza anumite sectoare ale economiei din regiune și chiar să ducă la dispariția acestora (ex. industria textilă, industria ușoară, prelucrarea produselor alimentare, etc.);
- Accentuarea procesului de dezindustrializare;
- Riscul migrării masive a populației din mediul rural către cel urban și creșterea șomajului după integrarea României la UE, din cauza capacității reduse a gospodăriilor țărănești dar și a fermelor de a concura cu produsele comunitare; riscul deprofesionalizării;
- Riscul delocalizării unor sectoare industriale către locații externe (de ex. Republica Moldova și Ucraina), din cauza costurilor mai reduse;
- Riscul nerealizării reformei administrative în scopul descentralizării financiare și administrative;
- Concurența zonelor turistice din regiune cu o ofertă turistică similară din alte regiuni sau țări învecinate;
- Risc mare de producere a calamităților naturale (inundații, alunecări de teren, erodarea zonei costiere, zona seismică).